

**UCHWAŁA NR XLI/326/23
RADY MIASTA HAJNÓWKA**

z dnia 9 lutego 2023 r.

w sprawie Programu Ochrony Środowiska dla miasta Hajnówka na lata 2023-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r., poz. 2556, poz. 2687) po zasięgnięciu opinii Zarządu Powiatu Hajnowskiego, Rada Miasta Hajnówka uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla miasta Hajnówka na lata 2023 - 2030” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Hajnówka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

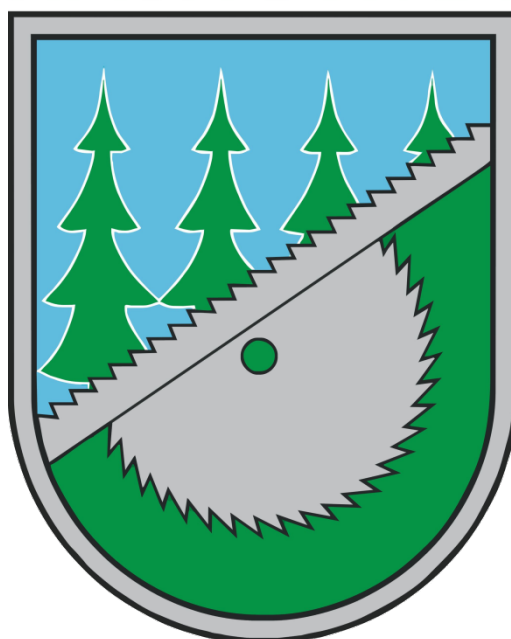
Przewodnicząca Rady

Walentyna Pietrocuk

Załącznik do uchwały Nr XLI/326/23
Rady Miasta Hajnówka
z dnia 9 lutego 2023 r.

Program Ochrony Środowiska dla miasta Hajnówka na lata 2023-2030

HAJNÓWKA

2022 r.

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	4
1. WSTĘP	5
1.1 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA.....	5
1.2 STRESZCZENIE.....	6
2. PODSTAWOWE INFORMACJE CHARAKTERYZUJĄCE OBSZAR MIASTA HAJNÓWKA	6
2.1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE.....	6
2.2 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA.....	8
2.3 GOSPODARKA ROLNA	8
2.4 LASY.....	12
2.5 TURYSTYKA.....	13
2.6 PRZEMYSŁ.....	21
2.7 RYNEK PRACY.....	22
2.8 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	23
2.9 SIEĆ GAZOWA.....	23
2.10 SIEĆ CIEPLNA	23
3 REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA HAJNÓWKA NA LATA 2017-2022 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2023-2026	23
4 OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	25
4.1 OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	25
4.2 ZAGROŻENIA HAŁASEM	27
4.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	29
4.4 GOSPODAROWANIE WODAMI.....	31
4.1.1 Wody powierzchniowe.....	31
4.1.2 Wody podziemne	33
4.5 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	37
4.6 ZASOBY GEOLOGICZNE	39
4.7 GLEBY	39
4.8 GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTANIU ODPADÓW	40
4.9 ZASOBY PRZYRODNICZE	44

4.9.1	Formy ochrony przyrody.....	44
4.10	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI.....	53
4.11	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU.....	53
4.12	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	55
4.12.1	Zagrożenie powodziami i podtopieniami.....	55
4.12.2	Wiatr huraganowy i trąby powietrzne.....	56
4.12.3	Deszcze nawalne i grad.....	56
4.12.4	Zagrożenie pożarowe.....	56
4.13	DZIAŁANIA EDUKACYJNE.....	57
4.14	MONITORING ŚRODOWISKA.....	58
5	ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM, POWIATOWYM I GMINNYM.....	59
6	ANALIZA SWOT.....	81
7	CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA I ICH FINANSOWANIE.....	84
8	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	109
8.1	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ.....	110
8.1.1	Norweski Mechanizm Finansowy oraz Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego (czyli tzw. fundusze norweskie i fundusze EOG).....	110
8.1.2	Program Operacyjny Pomoc Techniczna.....	110
9	SPIS TABEL.....	111
10	SPIS WYKRESÓW.....	112
11	SPIS MAP.....	112

WYKAZ SKRÓTÓW

CAFE – dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Clean Air for Europe - Czyste Powietrze dla Europy),

GIOS – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,

GUS – Główny Urząd Statystyczny,

JCWP – jednolita część wód powierzchniowych,

JCWpd – jednolita części wód podziemnych

OSDe – operatorzy systemów dystrybucyjnych elektroenergetycznych

OSPe – operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego - Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.)

PM10 – pył (PM - ang. particulate matter) są to pyły o średnicy aerodynamicznej do 10 µm,

PM2,5 – cząstki pyłu o średnicy aerodynamicznej do 2,5 µm,

Program – Program Ochrony Środowiska dla Miasta Hajnówka na lata 2023-2030

PSZOK- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

ZDR- Zakład Dużego Ryzyka wystąpienia awarii przemysłowej

ZZO-Zakład Zagospodarowania Odpadów

ZZR-Zakład o Zwiększonym Ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

1. WSTĘP

1.1 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA

Podstawą prawną opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Hajnówka na lata 2023-2030” jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. tj. 2022 r. poz. 2556). *Dokument ten nakłada na organy wykonawcze województwa, powiatu i gminy obowiązek opracowania programów dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Dokumenty te mają na celu realizowanie polityki ochrony środowiska zgodnie z zapisami w ww. Ustawie.* Dotychczas obowiązującym dokumentem był „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Hajnówka na lata 2017-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2026”, który został przyjęty przez Radę Miasta Uchwałą Nr XXXV/233/17 z dnia 27 grudnia 2017 r.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia Programu jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu Miasta Hajnówka.

„Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Hajnówka na lata 2023-2030” został przygotowany w oparciu o szereg dokumentów wymienionych w rozdziale Analiza zgodności Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska sporządzonymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku.

1.2 STRESZCZENIE

Program zawiera podstawowe informacje na temat Miasta Hajnówka dotyczące położenia geograficznego, sytuacji demograficznej, gospodarki rolnej, leśnej, a także turystyki, przemysłu, rynku pracy i odnawialnych źródeł energii.

Przeprowadzono również analizę zgodności Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Dokonano oceny stanu środowiska w podziale na następujące obszary interwencji: ochronę klimatu i jakości powietrza, zagrożenie hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarkę wodno – ściekową, zasoby geologiczne, gleby, gospodarkę odpadami i zapobieganie powstaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami. Opisano również zagadnienia związane z adaptacjami do zmian klimatu, nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska, działaniami edukacyjnymi, monitoringiem środowiska.

Wyznaczono cel nadrzędny Programu w oparciu o dokumenty strategiczne oraz analizę SWOT:

**ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA HAJNÓWKA PRZY
ZACHOWANIU I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO**

a także cele w poszczególnych obszarach interwencji, kierunki, zadania, jak również harmonogram finansowy. Podano założone źródła finansowania zaplanowanych zadań, a także system realizacji Programu.

W wyniku realizacji Programu stan środowiska w Mieście Hajnówka ulegnie poprawie. Brak realizacji zadań zawartych w Programie spowoduje pogorszenie stanu środowiska w Mieście Hajnówka.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE CHARAKTERYZUJĄCE OBSZAR MIASTA HAJNÓWKA

2.1 POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Miasto Hajnówka leży w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego, w powiecie hajnowskim, gdzie pełni funkcje miasta powiatowego. Administracyjnie miasto graniczy z gminą wiejską Hajnówka. Odległość miasta od siedziby województwa podlaskiego wynosi 68 km. Najbliższe miasta to Bielsk Podlaski – 27 km, Kleszczele – 28 km, Brańsk – 50 km, Białystok – 62 km.

MAPA 1 POŁOŻENIE MIASTA HAJNÓWKA NA TLE POWIATU HAJNOWSKIEGO

Źródło: adres internetowy <http://powiat.hajnówka.pl/powiat-statystycznie> (dostęp:19.10.2022)

Miasto zajmuje powierzchnię 21,29 km². Obszar Miasta Hajnówka według podziału Jerzego Kondrackiego, położony jest w makroregionie Nizina Północnopodlaska, a mezoregionie Równiny Bielskiej, w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego, na zachodnim krańcu Puszczy Białowieskiej. Przez miasto przepływa rzeka Leśna Prawa, dopływ Bugu. W związku z tym teren ten charakteryzuje się w znacznym stopniu zachowanym naturalnym środowiskiem przyrodniczym, którego główne walory opierają się na dużych kompleksach naturalnych lasów, bagiennych dolin rzek o cennej i różnorodnej roślinności. Bogactwo fauny i flory, w tym rzadkich gatunków roślin i zwierząt będących pod ochroną wpływa na unikatowe w skali kraju i Europy walory tego obszaru.

2.2 SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na dzień 31 XII 2021 roku zamieszkuje ją faktycznie 19 993¹ mieszkańców z czego 52,8 % stanowią kobiety, a 47,2% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców zmalała o 11,2%. Średni wiek mieszkańców wynosi 44,6 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. 56,9% mieszkańców Hajnówki jest w wieku produkcyjnym, 15,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 27,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

2.3 GOSPODARKA ROLNA

Zgodnie z informacjami z Urzędu Miasta na terenie Miasta Hajnówka znajduje się łącznie 500 gospodarstw. Najwięcej gospodarstw – 230 charakteryzuje się powierzchnią od 3,0 - 4,999 ha.

TABELA 1 LICZBA GOSPODARSTW WG POWIERZCHNI NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA

Zakres powierzchni [ha]	Ilość gospodarstw [szt.]
0,0-0,4999	192
0,5-0,9999	50
1,0-1,4999	-
1,5-1,9999	-
2,0-2,9999	-
3,0-4,9999	230
5,0-6,9999	-
7,0-9,9999	19
10,0-14,9999	-
15,0-19,9999	7
20,0-29,9999	-
30,0-49,9999	2
50,0-99,9999	-

1

adres internetowy: <https://www.polskawliczbach.pl/Hajnowka#dane-demograficzne> dostęp 22.11.2022

Zakres powierzchni [ha]	Ilość gospodarstw [szt.]
100,0 i powyżej	-
Razem	500

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

Graficznym obrazem danych zawartych w powyższej tabeli jest wykres poniżej.

WYKRES 1 ILOŚĆ GOSPODARSTW W MIEŚCIE HAJNÓWKA WG ZAKRESU POWIERZCHNI

Na terenie Miasta Hajnówka znajdują się gleby w różnych klasach bonitacyjnych.

Bonitacja gleby (z łac. *bonus* = dobry) - ocena jakości gleb pod względem ich wartości użytkowej, uwzględniająca żyzność gleby, stosunki wodne w glebie, stopień kultury gleby i trudność uprawy w powiązaniu z agroklimatem, rzeźbą terenu oraz niektórymi elementami stosunków gospodarczych. W zależności od przyjętej bonitacji wartość tą wyraża się w klasach lub punktach. Przeprowadza się ją w celu zakładania jednolitej ewidencji gruntów, będącej podstawą określenia wymiaru podatku gruntowego, scalania gruntów oraz racjonalnego ich wykorzystania na cele nierolnicze. Uwzględnia się następujące kryteria:

- budowa profilu (typ i podtyp gleby, rodzaj, gatunek, miąższość poziomu próchnicznego i zawartość próchnicy, odczyn i skład chemiczny, właściwości fizyczne, oglejenie),
- stosunki wilgotnościowe, uwarunkowane położeniem w terenie,
- wysokość nad poziomem morza.

W oparciu o te kryteria gleby zalicza się do odpowiednich klas bonitacyjnych. Uzupełniającymi czynnikami bonitacji są właściwości otoczenia profilu glebowego i warunki uprawy. W polskim systemie bonitacji gleby wyróżnia się 8 klas gleb gruntów ornych: I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb, V, VI i 6 klas gleb użytków zielonych: I, II, III, IV, V, VI. W skali kraju gleby orne bardzo dobre i dobre (I-II) o powierzchni 3,7%, (IIIa i IIIb) zajmują 18,0%, średniej jakości (IVa i IVb) – 35,2% oraz słabe i bardzo słabe (V i VI) – 37,3% ogólnej powierzchni gruntów ornych, górskie 5%. W ogólnej powierzchni użytków zielonych kraju klasy najniższe (V i VI) stanowią aż 42,6%.

Poniższy opis dotyczy gleb pod gruntami ornymi.

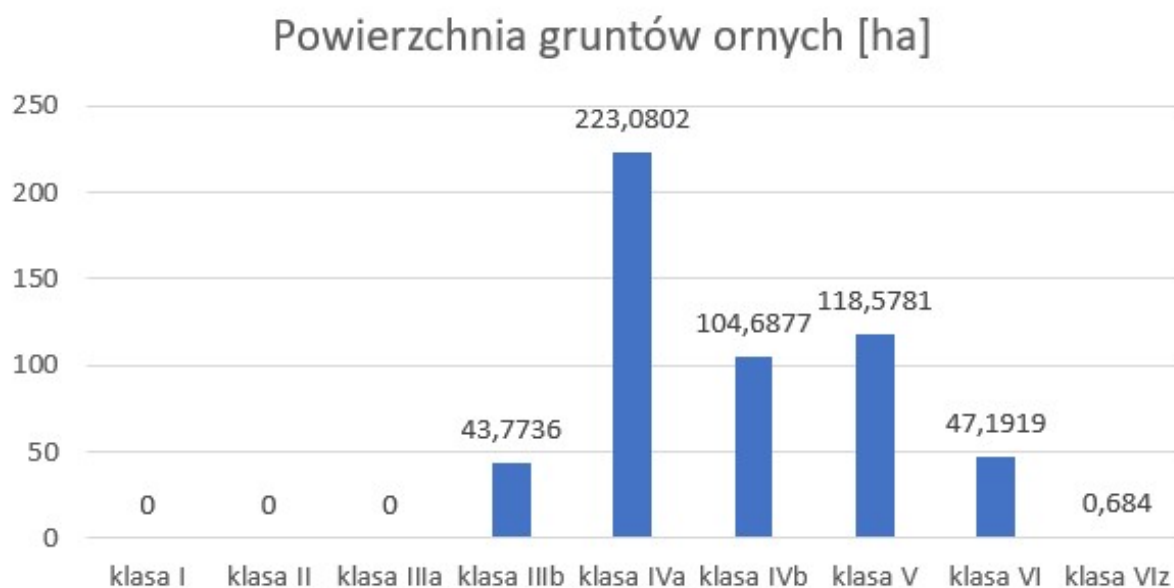
- Gleby klasy I - *gleby orne najlepsze*. Są to: czarnoziemy, rędziny kredowe, gleby brunatne (tylko te bogate w próchnicę), mady. Są to gleby najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, łatwe do uprawy (przewiewne, ciepłe, niezaskorupiające się).
- Gleby klasy II - *gleby orne bardzo dobre*. Mają skład i właściwości podobne jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.
- Gleby klasy III (a i b) *gleby orne średnio dobre* - Gleby brunatne, gleby bielcowe. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne. Oznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji.
- Gleby klasy IV (a i b) - *gleby orne średnie*. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet, gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych.
- Gleby klasy V - *gleby orne słabe*. Do tej klasy należą gleby kamieniste lub piaszczyste o niskim poziomie próchnicy. Są ubogie w substancje organiczne. Do tej klasy zaliczamy również gleby orne słabe położone na terenach niezmeliorowanych albo takich, które do melioracji się nie nadają.
- Gleby klasy VI - *gleby orne najniższe*. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Sytuację pod względem klas bonitacyjnych w Mieście Hajnówka przedstawia poniższa tabela oraz wykres. Wynika z nich, że na terenie Miasta Hajnówka największy udział w powierzchni gruntów ornych zajmują grunty orne klasy IVa, które stanowią łącznie 41,46 % ogółu gruntów ornych w Mieście Hajnówka. Na terenie Miasta Hajnówka nie występują grunty orne w I, II, IIIa z klas bonitacji.

TABELA 2 POWIERZCHNIA GRUNTÓW ORNYCH W MIEŚCIE HAJNÓWKA WG KLAS BONITACJI

Klasa bonitacji	Powierzchnia gruntów ornych [ha]
klasa I	0
klasa II	0
klasa IIIa	0
klasa IIIb	43,7736
klasa IVa	223,0802
klasa IVb	104,6877
klasa V	118,5781
klasa VI	47,1919
klasa VIz	0,6854
Razem	537,9969

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

WYKRES 2 POWIERZCHNIA GRUNTÓW ORNYCH WG KLAS BONITACJI [HA]

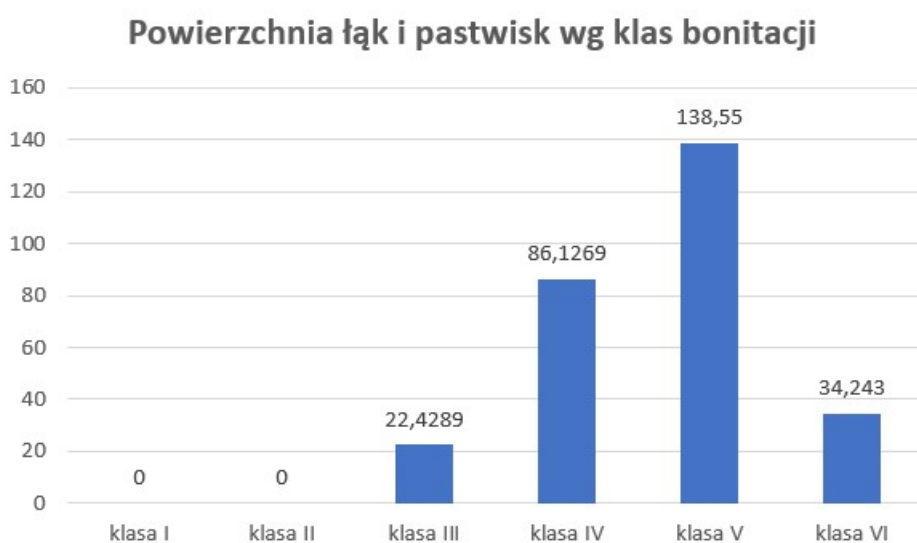
Łąki i pastwiska na terenie Miasta Hajnówka występują w każdej klasie bonitacji. Największy udział w powierzchni łąk i pastwisk zajmuje klasa V 49,24%.

TABELA 3 KLASY BONITACJI ŁĄK I PASTWISK NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA

Klasa bonitacji	Łąki i pastwiska [ha]
klasa I	0

klasa II	0
klasa III	22,4289
klasa IV	86,1269
klasa V	138,5500
klasa VI	34,2430
Razem	281,3488

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

WYKRES 3 KLASY BONITACJI ŁĄK I PASTWISK NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA

2.4 LASY

Lasy spełniają bardzo różnorodne funkcje w sposób naturalny, którymi są:

- 1) funkcje ekologiczne (ochronne) – las kształtuje klimat globalny i lokalny, ma wpływ na skład atmosfery, reguluje obieg wody w przyrodzie, przeciwdziała powodziom, lawinom i osuwiskom, chroni glebę przed erozją i krajobraz przed stepowaniem, tworzy warunki do zachowania gatunków i ekosystemów, zachowując różnorodność i złożoność krajobrazu,
- 2) funkcje produkcyjne – polegające na materialnych świadczeniach lasu:
 - a) produkcji drewna z zachowaniem odnawialności,
 - b) produkcji innych użytków głównych: materiał rozmnożeniowy, sadzonki, nawozy organiczne, szczepionki grzybowe
- 3) produkcja użytków ubocznych – pożytki naturalne nieдрzewne: tuszy zwierzyny łownej, grzyby, owoce leśne, zioła, inne części runa leśnego, igliwie, stroisz, żywica, kora, choinki

4) funkcje społeczne – które służą kształtowaniu korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych dla społeczeństwa. Poza tym las staje się miejscem pracy dla wielu ludzi. Gospodarka leśna stymuluje także zatrudnienie w innych sektorach gospodarki np. w przemyśle drzewnym, celulozowo – papierniczym, meblarskim, a w mniejszym stopniu w energetycznym.

Lasy mają istotne znaczenie gospodarcze i są kluczowym elementem bezpieczeństwa ekologicznego oraz mają szczególne znaczenie w ochronie środowiska naturalnego.

Lasy spełniają znaczną rolę w likwidowaniu zanieczyszczeń środowiska naturalnego. Absorpcja pyłów wynosi w nich 30-50 % (1 ha buczyn pochłania średnio 70 ton pyłów), a także następuje absorpcja substancji gazowych (np. w olszynach do 85 % azotanów, fluoru i dwutlenku siarki). Ważnym elementem jest tłumienie fal akustycznych (w łągach na odległość 100 m od źródła dźwięku) wynosi od 70-90%.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Miasta Hajnówka zgodnie z danymi podanymi przez Nadleśnictwo Hajnówka, stan na dzień 1.01.2022 r., wynosi 66,73 ha. Grunty leśne zajmują 72,89 ha, a powierzchnia Nadleśnictwa Hajnówka na terenie Miasta Hajnówka to 168,34 ha. Miasto Hajnówka należy do leśnictwa Sacharewo.

2.5 TURYSTYKA²

Całe Miasto Hajnówka znajduje się w obszarze „Zielonych Płuc Polski”. Hajnówka położona jest na Nizinie Podlaskiej, w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego, na zachodnim krańcu Puszczy Białowieskiej. W mieście Hajnówka znajduje się szereg atrakcji dla turysty, bliskość Puszczy Białowieskiej również ma ogromne znaczenie dla ruchu turystycznego.

Muzea na terenie Miasta Hajnówka:

Prywatne Muzeum Kowalstwa i Ślusarstwa istnieje od 25 lipca 2003 r. Powstało z inicjatywy Pana Stanisława Mierzwińskiego na bazie rodzinnej kuźni, założonej w 1927 r. Chciał w ten sposób nie tylko kultywować rodzinne tradycje, ale także pokazać, jak wyglądała praca wiejskiego kowala, zaliczanego dawniej do elity rzemieślników. Pan Stanisław – „ostatni z rodziny kowali hajnowskich”, jak mówią o nim ludzie, zgromadził w swoim muzeum kilkaset eksponatów. Są tu różne narzędzia, wyroby i urządzenia kowalskie, maszyny rolnicze, modele pieców, urządzenia niezbędne do wytopu żelaza z rud darniowych, żużle po piecowiskach z okresu prehistorycznego, maszyny i urządzenia rolnicze. Na uwagę zasługuje zestaw podków końskich na różne pory roku i buty dla konia zakładane

² Źródło: adres internetowy: <http://www.hajnowka.pl/> (dostęp: 21.11.2022 r.)

do chodzenia po bagnistym terenie. Zbiory ogółem liczą 586 sztuk. Zbiór muzealiów jest darowizną dziadków i pradziadków, niektóre eksponaty są wypożyczone z innych muzeów.

Na podwórku obok kuźni znajduje się miniaturowy model starożytnego pieca hutniczego, tzw. dymarki, gdzie można prześledzić cały proces wytopu żelaza. Na zapleczu muzeum mieści się nadal działająca kuźnia, w której pan Stanisław urządza pokazy kucia. Chętni mogą popróbować swoich sił w kuciu młotkiem rozgrzanego do czerwoności żelaza. Gospodarz oprowadza zwiedzających, ciekawie opowiadając historię kowalskiego kunsztu. W muzeum organizowane są lekcje historii kowalstwa i warsztaty edukacyjne dla młodzieży szkolnej. Uczniowie poznają podstawy kowalskiego fachu, który prawie już zniknął z polskich wsi.

Hajnowskie Muzeum jest członkiem Świętokrzyskiego Dziedzictwa Przemysłowego, opiekę merytoryczną nad nim sprawuje Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie oraz Muzeum Starożytnego Hutnictwa w Pruszkowie.

Muzeum i Ośrodek Kultury Białoruskiej w Hajnówce powstało z inicjatywy białoruskiej mniejszości narodowej w Polsce. Budowa Muzeum trwała prawie dwadzieścia lat, prace rozpoczęto w 1984 roku. Wspólnym wysiłkiem firm, instytucji, osób prywatnych z kraju i zagranicy oraz rządu Białorusi powstał obiekt służący białoruskiej ludności Podlasia oraz Białorusinom z całego świata.

Główne cele działalności Muzeum i Ośrodka:

- ocalenie kultury materialnej i duchowej białoruskiej mniejszości narodowej w Polsce,
- popularyzacja tradycji kultury białoruskiej,
- rozwijanie i umacnianie więzi ludności polskiej z tradycjami i zwyczajami Białorusinów,
- upowszechnianie współczesnej kultury białoruskiej mniejszości narodowej w Polsce.

Muzeum posiada zbiory zabytków kultury materialnej Podlasia zajmującej trzy stałe ekspozycje: „Dzień za dniem”, „Zanim chleb położono na stole”, „Życia zgodny chód”. Muzeum to wystawy etnograficzne poświęcone życiu na podlaskiej wsi. Wśród eksponatów znajdują się sprzęty domowego użytku, sprzęty gospodarskie, archiwalne fotografie. Eksponaty pochodzą z XIX i XX wieku.

Przy muzeum prowadzi działalność Stowarzyszenie Muzeum i Ośrodek Kultury Białoruskiej.

Działalność kulturalno-oświatowa muzeum obejmuje w szczególności organizowanie:

- wystaw lokalnych artystów oraz artystów z Białorusi (malarstwo, rzeźba, fotografia, tkanina)
- spotkań autorskich z pisarzami, poetami białoruskimi, wydawcami
- warsztatów rzemieślniczych i artystycznych
- cyklicznych festynów etnograficznych „Kultura na schodach muzeum”
- cyklicznych festynów na wschodniej Białostocczyźnie „I tam żywuć ludzi”
- jesiennych koncertów rockowych polsko-białoruskich „Muzyka bez zastrzeżeń”

- koncertów (folk, rock, poezja śpiewana)
- ogólnopolskiego konkursu fotograficznego „Podlasie w obiektywie”
- pokazów slajdów

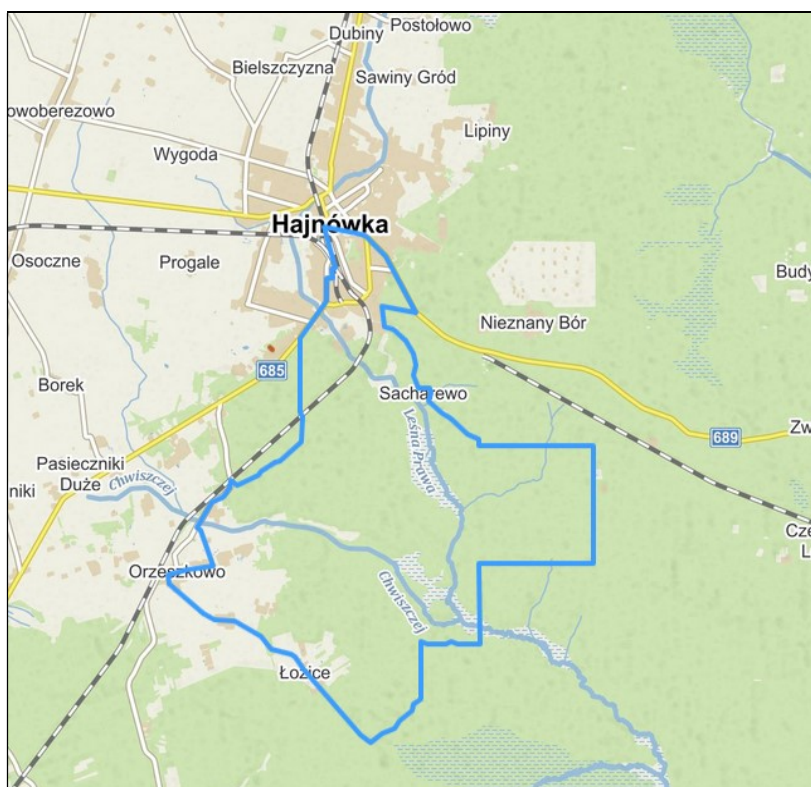
W Muzeum i Ośrodku Kultury Białoruskiej funkcjonuje biblioteka literatury białoruskiej wraz z czytelnią. Przyjmuje się, iż jest to największa biblioteka literatury białoruskiej poza granicami Białorusi. W bibliotecznych zbiorach znajduje się ponad 10 tysięcy książek w języku białoruskim bądź związanych z kulturą białoruską, prawosławiem, historią regionu, jego obrzędami, zwyczajami, sztuką. W czytelni znajdują się również czasopisma związane z kulturą białoruską, literaturą, etnografią, zabytkoznawstwem, prawosławiem. Biblioteka organizuje lekcje biblioteczne uczniom oraz spotkania literackie z pisarzami, poetami, wydawcami.

Szlaki turystyczne

SZLAKI PIESZE

Szlak niebieski

Hajnówka - Orzeszkowo - Hajnówka "Śladami Powstania Styczniowego" 31 km. Szlak rozpoczyna się w dzielnicy Judzianka przy ul. Warszawskiej, prowadzi trybą zwaną Drogą Dubińską przez rzekę Chwiszczej, wsie: Orzeszkowo, Olszynkę, Łozice, Drogą Milanowska i trybą do głównej atrakcji, czyli Car-dębu - zanim tam dotrze zatacza krąg wyznaczony przez pomnikowe dęby. Car-dąb jest martwy od kilkunastu lat i pozbawiony kory, może dlatego ciągle atrakcyjny - w gąszczu rosnących drzew, wycelowany w niebo martwy, a wciąż żywy pomnik przyrody. Ten odcinek szlaku jest trudny do przebycia w okresie wiosennym - podobnie jak łąki przy Chwiszczeju. Kolejny punkt na szlaku to most, z którego rozciąga się widok na odlesioną dolinę rzeki Leśnej, tworzącej tu duże rozlewiska - doskonałe tereny lęgowe dla ptaków wodnych. Nad łąkami można często zobaczyć polującego błotniaka łąkowego. Następnie szlak prowadzi przez malownicze drzewostany boru mieszanego i olsu jesionowego. Zbaczając ze szlaku od składowicy Ostrowskiego 0,5 km na północ dotrzemy do rezerwatu Nieznanowo z dużą liczbą pomnikowych dębów. Przed ponownym przecięciem kolejki wąskotorowej Hajnówka - Topiło szlak wiedzie przez rezerwat Głęboki Kąt z dobrze zachowanym borem świerkowym o charakterze borealnym. Szlak kończy się w Hajnówce. Szlak niebieski jest nieprzejezdny.

MAPA 2 SZLAK PIESZY HAJNÓWKA-ORZESZKOWO-HAJNÓWKA

adres internetowy:

<https://mapa.bialowieza.travel/places?lat=52.69993561973164&lng=23.605842590332035&zoom=12&fcid=21043> (dostęp na 1.12.2022 r.)

Szlak czerwony

Szlak walk partyzanckich Hajnówka –Narewka o długości 22 km. Trasa szlaku biegnie przez rezerwat „Lipiny”, chroniący jedyne na terenie Puszczy Białowieskiej stanowisko dębu bezszypułkowego, do tajemniczego rezerwatu Szczekotowo. To jedno z najbardziej niezwykłych miejsc w lesie. Rezerwat chroni największe w Puszczy cmentarzysko kurhanowe – jest ich tu aż 131, pochodzą z X-XII w. W odległości 7 km od rezerwatu Szczekotowo dochodzimy do skraju lasu i osady Świnoroje, gdzie znajduje się miejsce ogniskowe, a także ścieżka dydaktyczna „Pod Dębami” Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszczy Białowieskiej”. A stąd już blisko do Narewki.

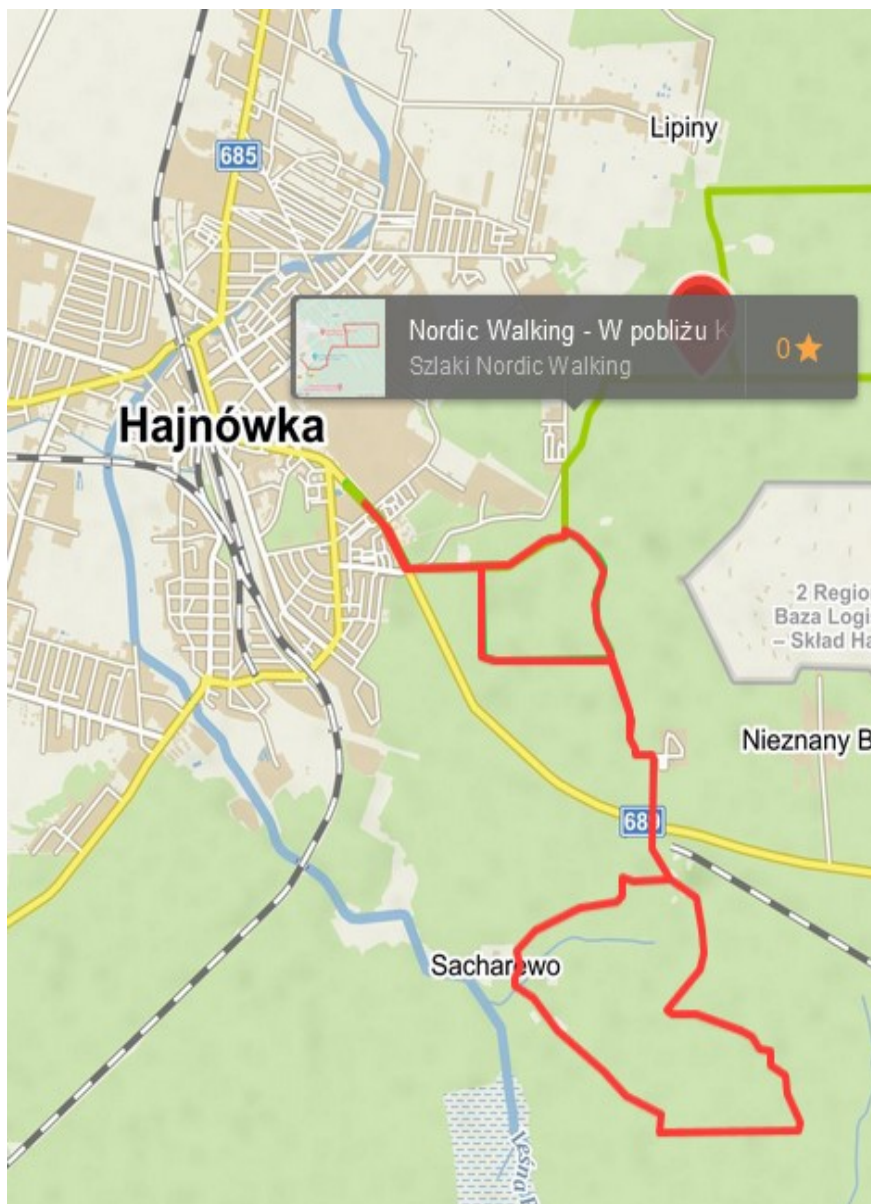
Szlaki nordic walking

Walory przyrodnicze Puszczy Białowieskiej stworzyły atrakcyjną przestrzeń dla Hajnówki i okolic do rozwoju sieci szlaków nordic walking. Trasy:

„W pobliżu Krynoczek” (zielona) – 9 km, ok. 1 godz. 30 min.

„Wokół Sacharewa” (czerwona) – 11 km, ok. 2 godz.

„Leśna Przechadzka” (zielona) – 5 km, ok. 1 godz.

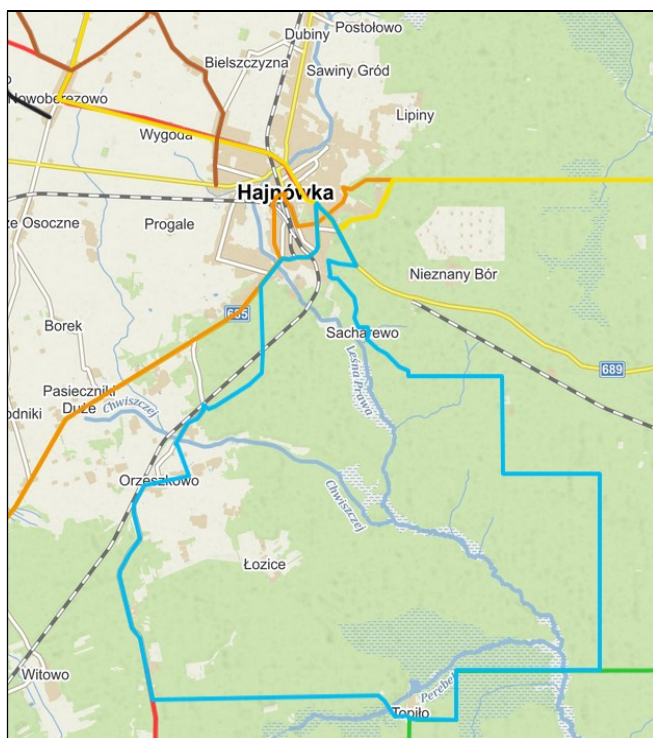
MAPA 3 SZLAK NORDIC WALKING CZERWONY-WOKÓŁ SACHAREWA, SZLAK NORDIC WALKING ZIELONY-W POBLIŻU KRYNOCZKI

Adres internetowy:

<https://mapa.bialowieza.travel/add/details?lat=52.742106562941956&lng=23.62644195556641&zom=13&fc=21044> (dostęp: 12.12.2022 r.)

Szlaki rowerowe

1. Green Velo Wschodni Szlak Rowerowy,
2. Szlak bioróżnorodności Puszczy Białowieskiej (żółty, 26,2 km),
3. Hajnówka – Dubicze Cerkiewne – Czeremcha – Piaski (czerwony 85 km),
4. Hajnówka – Topiło – Hajnówka (niebieski, 42 km),
5. Białowiecki Szlak Transgraniczny (żółty 58 km w części polskiej, 146 km na Białorusi),
6. Carski szlak (nieoznakowany, 35 km)

MAPA 4 SZLAK ROWEROWY

adres internetowy:

<https://mapa.bialowieza.travel/places?lat=52.69993561973164&lng=23.605842590332035&zoom=12&fc=21040> (dostęp: 12.12.2022 r.)

Świątynie na terenie Miasta Hajnówka:

1. Sobór Św. Trójcy,
2. Cerkiew pw. Św. Męczennika Dymitra Sołuńskiego,
3. Cerkiew pw. Narodzenia Świętego Jana Chrzciciela,
4. Krynoczka (Uroczysko Krynoczka),
5. Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego,
6. Kościół pw. świętych. Cyryla i Metodego,
7. Zakon klauzurowy, kontemplacyjny - Mniszki Klaryski od Wiecznej Adoracji
8. Kościół Chryścijan Baptystów
9. Kościół Adwentystów Dnia Siódmego,
10. Kościół Zielonoświątkowy.

TABELA 4 WYKAZ ZABYTKÓW WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO³

Lp.	Obiekt/obecna funkcja	Miejscowość	Adres	Numer rejestru
1.	Kościół par. p.w. Podwyższenia Krzyża	Hajnówka	ul. 1 Maja	692 z 1.02.1988
2.	Budynek biurowy Zakładów Drzewnych Lasów Państwowych	Hajnówka	ul. 3 Maja 51	A-608 z 15.05.2017

TABELA 5 WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W WOJEWÓDZKIEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW W MIEŚCIE HAJNÓWKA⁴

Lp.	Adres	Zabytek	Nr rej
1.	ul. 3 Maja 16	kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża Św. i Św. Stanisława Bpa	692 z dn. 1.02.1988 r.
2.		cmentarz przykościelny	
3.		cmentarz parafii rzymskokatolickiej p. w. Podwyższenia Krzyża Świętego	
4.		cmentarz parafii prawosławnej p. w. Świętego Michała	
5.		cmentarz przycerkiewny	
6.		cmentarz żołnierzy Armii Radzieckiej	
7.	ul. 3 go Maja 51	budynek biurowy Zakładów Drzewnych Lasów Państwowych	A-608 z dnia 15.05.2017 r.
8.	ul. Armii Krajowej 5	Zakładowy Dom Kultury w Hajnówce	
9.	ul. Lipowa 1	kuźnia, ob. warsztat ślusarsko-kowalski z częścią mieszkalną nr 1	
10.	Warszawska 24	kolejowy budynek mieszkalny	
11.	Wierobieja nr 15	dom nr 15, ob. sklep	X

3

<https://wuozbialystok.bip.gov.pl/rejestry-ewidencje-archiwa/rejestr-a-wykaz-zabytkow-nieruchomych-wojewodztwa-podlaskiego.html> 23.11.2022

⁴ <https://wuozbialystok.bip.gov.pl/rejestry-ewidencje-archiwa/wojewodzka-ewidencja-zabytkow.html> 23.11.2022

TABELA 6 WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE MIASTA
HAJNÓWKA

Lp.	Nr obszaru AZP	Nr stan. w miejscowości	Nr stan. na obszarze	Nr działki geod.	Funkcja i chronologia stanowiska
1.	45-91	3	18	1142	1/ ślad osadnictwa, epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, okres wpływów rzymskich 3/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze – okres nowożytny 4/ ślad osadnictwa, okres nowożytny
2.	45-90	4	1	150/5	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze – okres nowożytny
3.	45-90	5	2	150/4	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia – epoka brązu 2/ osada, XVI – XVII w.
4.	46-90	6	1	163	osada, okres nowożytny (XVI – XIX w.)
5.	46-90	7	2	167	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze – okres nowożytny 2/ osada, okres nowożytny
6.	46-90	8	3	392/2, 393	ślad osadnictwa, okres nowożytny (XVII – XIX w.)
7.	46-90	9	4	386, 387	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, okres nowożytny
8.	46-90	10	5	382, 383	1/ ślad osadnictwa, okres nowożytny 2/ ślad osadnictwa, okres starożytny
9.	46-90	11	6	378/1, 378/2, 379/2	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia (neolit) 2/ cmentarzysko ze stelami, średniowiecze – okres nowożytny 3/ ślad osadnictwa, okres starożytny
10.	46-90	12	16	438/2, 439	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze – okres nowożytny
11.	46-90	13	17	190/1	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, okres nowożytny
12.	46-90	14	24	59	osada, okres nowożytny

2.6 PRZEMYSŁ

Na terenie Miasta Hajnówka występują m.in. takie zakłady przemysłowe jak:

1. Solor Bioenergy Polska Spółka Akcyjna w Chojnicach, Oddział Ciepłownia w Hajnówce,
2. Pronar Sp. z o. o., Zakład Produkcyjny w Hajnówce,
3. Opakowania Optima Sp. z o. o.,
4. Fabryka Mebli "Forte" S.A. Oddział w Hajnówce,
5. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o. o. w Hajnówce,
6. Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Hajnówce,
7. GRAND ACTIVATED Sp. z o. o.
8. "Gryfskand" Sp. z o.o. Zakład Produkcji Drzewnych.

TABELA 7 PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ (BEZ OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH WYŁĄCZNIE INDYWIDUALNE GOSPODARSTWA ROLNE) WEDŁUG SEKCJI POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) ORAZ WOJEWÓDZTW, PODREGIONÓW, POWIATÓW I GMIN STAN NA 28 LUTY 2022 NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA ⁵

Lp.	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych
1.	Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	15
2.	Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	0
3.	Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	219
4.	Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2
5.	Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
6.	Sekcja F	Budownictwo	201
7.	Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając	326

5

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/miesieczna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-luty-2022,4,56.html> 28.11.2022

Lp.	Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD		Liczba jednostek gospodarczych
		motocykle	
8.	Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	43
9.	Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	64
10.	Sekcja J	Informacja i komunikacja	45
11.	Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	51
12.	Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	84
13.	Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	100
14.	Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	43
15.	Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14
16.	Sekcja P	Edukacja	56
17.	Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	164
18.	Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	31
19.	Sekcja S i T	Pozostała działalność usługowa Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	176+T
20.	Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Źródło: www.stat.gov.pl

2.7 RYNEK PRACY

Według danych GUS z 31 XII 2021 na terenie Miasta Hajnówka na 1000 mieszkańców pracuje 248 osób. Liczba kobiet stanowi 53,7% wszystkich pracujących ogółem a mężczyzn 46,3%. Bezrobocie rejestrowane w Hajnówce wynosiło w 2021 roku 6,8% (5,9% wśród kobiet i 7,5% wśród mężczyzn).⁶

⁶ <https://www.polskawliczbach.pl/Hajnowka#infoPrac1k> 23.11.2022

2.8 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

TABELA 8 ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA

Lp.	Typ instalacji	Ilość instalacji	Moc[MW]
1.	np. elektrownia wiatrowa	0	0
2.	np. wykorzystująca promieniowanie słoneczne do produkcji energii elektrycznej	155 do końca 2022 r + ok. 5-6	0,724 + ok. 0,03
3.	np. wykorzystująca promieniowanie słoneczne do produkcji energii cieplnej	306	1,41
4.	np. wykorzystująca energię geotermalną	0	0
5.	np. wykorzystująca biomasę	37	0,968

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

2.9 SIEĆ GAZOWA

W 2021 na terenie Miasta Hajnówka rozpoczęto budowę sieci gazowej. Na koniec roku 2022 zostało ułożone 21,5 km sieci. W zakresie podłączenia do sieci gazowej zgłoszono 6 budynków indywidualnych, 1 przedszkole i 1 obiekt handlowy.

2.10 SIEĆ CIEPLNA

Na terenie Miasta Hajnówka działają następujący producenci ciepła:

1. Solor Bioenergy Polska Spółka Akcyjna w Chojnicach, Oddział Ciepłownia w Hajnówce
2. Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Hajnówce. Długość sieci cieplnej przesyłowej na koniec roku 2022 wynosi 21,1 km, natomiast długość przyłączy do budynków 9,1 km.

3 REALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA HAJNÓWKA NA LATA 2017-2022 Z UWZGLĘDNIENIEM LAT 2023-2026

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020r.	2021.	Zmiana wskaźnika	Tendencja
1.	Długość sieci wodociągowej	km	89,8	90,00	+0,2	☺
2.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osób	19 362	19 368	+6	☺
3.	Korzystający z wodociągu w % ogółu ludności	%	99,8	99,8	0	☺

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	2020r.	2021.	Zmiana wskaźnika	Tendencja
4.	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³ /rok	27,3	28,7	+1,4	☹
5.	Długość sieci kanalizacyjnej	km	82,4	83	+0,6	☺
6.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuk	3 658	3 669	+11	☺
7.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osób	17 709	17 477	-232	☹
8.	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	%	87,4	87,4	0	☺
9.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	osoba	19 247	19 236	-11	☹
10.	Zbiorniki bezodpływowe	sztuk	109	115	+6	☹
11.	Odpady komunalne zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem	tony	3 376,05	3 274,17	-101,88	☺
12.	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	tony	2 708,85	3 238,40	+529,55	☺
13.	Wskaźnik lesistości	%	4	4	0	☺
14.	Pomniki przyrody	szt.	56	56	0	☺

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka (wers 1,3,8)

Źródło: adres internetowy: [CRFOP – Wyszukiwanie \(gdos.gov.pl\)](https://gdos.gov.pl) (wers 14)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica#> (dostęp na 25.11.2022 r.) (pozostałe wersy)

Oceniając stopień realizacji celów założonych w Programie należy posłużyć się mierzalnymi wskaźnikami. Źródłem wartości wskaźników monitoringu GUS. Zapewnia to porównywalność danych w kolejnych latach.

Na 14 rozpatrywanych wskaźników 7 wykazało tendencję pozytywną, 4 negatywną a 3 wskaźniki nie zmieniły się.

☺ - tendencja pozytywna

☹ - tendencja negatywna

☺ - brak zmiany

4 OCENA STANU ŚRODOWISKA

4.1 OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Na poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu mają wpływ wielkość napływowej i lokalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza, warunki klimatyczne i topografia terenu. Głównymi źródłami zanieczyszczeń do atmosfery na terenie Miasta Hajnówka są rozproszone źródła emisji z sektora komunalno – bytowego, sektora przemysłowego, a także zanieczyszczenia komunikacyjne związane z ruchem pojazdów na drogach występujących na terenie Miasta Hajnówka. Substancjami zanieczyszczającymi, mającymi największy udział w emisji zanieczyszczeń, pochodzącymi z procesów spalania energetycznego są: tlenki azotu (NO-NO₂), dwutlenek siarki (SO₂), tlenek węgla, (CO) i pyły. Od środków transportu największy udział w emisji mają: tlenek węgla, (CO), tlenki azotu (NO-NO₂) i benzen (C₆H₆). Na terenie województwa podlaskiego wydzielono 2 strefy, dla których dokonuje się oceny jakości powietrza: aglomeracja Białostocka i strefę podlaską. Miasto Hajnówka jest zaliczane do strefy podlaskiej.

TABELA 9 KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ Z UWZGLĘDNIENIEM KRYTERIÓW OKREŚLONYCH W CELU OCHRONY ZDROWIA DLA POSZCZEGÓLNYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA ZA ROK 2020⁷

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Klasa strefy
1.	Dwutlenek siarki SO ₂	A
2.	Dwutlenek azotu NO ₂	A
3.	Benzen C ₆ H ₆	A
4.	Tlenek węgla CO	A
5.	Ozon O ₃	A ⁸
6.	Pył PM10	C
7.	Ołów Pb	C
8.	Arsen As	A
9.	Kadm Cd	A

⁷

<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/content/show/1004004> 22.11.2022

⁸

Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

Lp.	Nazwa zanieczyszczenia	Klasa strefy
10.	Nikiel Ni	A
11.	Benzo(a)piren BaP	C
12.	Pył PM2,5	C1 ⁹

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Podlaskim raport wojewódzki za rok 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Białystok 2021

Oznaczenie klas przyjęto wg instrukcji GIOŚ:

- **A** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- **A1** – oznaczenie strefy pod kątem pyłu zawieszonego PM2,5, w przypadku osiągnięcia poziomu określonego dla fazy II tj. 20 µg/m³,
- **C1** – oznaczenie strefy pod kątem pyłu zawieszonego PM2,5 w przypadku braku osiągnięcia poziomu określonego dla fazy II tj. 20 20 µg/m³,
- **C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe,
- **D1** – jeżeli stężenie zanieczyszczeń ozonem troposferycznym na terenie strefy nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- **D2** – jeżeli stężenie zanieczyszczeń ozonem troposferycznym na terenie strefy przekracza poziom celu długoterminowego.

TABELA 10 KLASYFIKACJA STREFY PODLASKIEJ ZE WZGLĘDU NA OCHRONĘ ROŚLIN ROK 2020

Lp.	Nazwa substancji	Klasa strefy
1.	SO ₂	A
2.	NO _x	A
3.	O ₃	A ¹⁰

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Podlaskim raport wojewódzki za rok 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska, Białystok 2021¹¹

⁹ Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa podlaska zyskała klasę A

¹⁰ ¹ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

¹¹ <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1741> 28.11.2022

Niska emisja, pochodząca głównie z lokalnych kotłowni i gospodarstw indywidualnych stanowi lokalnie poważny problem. Źródła niskiej emisji są bardzo rozproszone. Charakteryzują się także sezonowością – wyraźnie wzrastają w sezonie grzewczym zaś w lecie ich znaczenie jest niewielkie.

TABELA 11 PORÓWNANIE EMISJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH NA TERENIE POWIATU HAJNOWSKIEGO W LATACH 2020-2021 GDZIE POŁOŻONE JEST MIASTO HAJNÓWKA

Rodzaj emisji [Mg/r.]	2020r.	2021.
Emisja zanieczyszczeń pyłowych	60	68
Emisja zanieczyszczeń gazowych	54149	61586

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/podgrup/tablica> 22.11.2022

Porównując dane z lat 2021 i 2020 zauważamy zarówno wzrost emisji zanieczyszczeń pyłowych jak i zanieczyszczeń gazowych.

Na terenie Miasta Hajnówka zainstalowano też czujniki firmy Airly działające w czasie rzeczywistym mierzące pyły PM10, PM2,5. Jeśli normy nie są przekroczone pojawiają się oznaczenia zielone, jeśli nieznacznie przekroczone to wskaźniki są żółte, a przy dużym przekroczeniu są one czerwone.

Poniżej przedstawiono alert z bazy Airly informujący o stanie powietrza w dniu 26 listopada o godzinie 12 w poszczególnych stacjach pomiarowych.

TABELA 12 TABELA ALERTU JAKOŚCI POWIETRZA W MIEŚCIE HAJNÓWKA

Daily Air Quality Alert

5 / 5 sensors exceeded your air quality threshold during last 24 hours

Here you can find your sensors that have exceeded the air quality standards at least once in the last 24 hours:

ID	City / Sensor Name	CAQI	Exceedance time
4846	Hajnówka Marmurowa 23	79 CAQI	17h / 24h
4870	Hajnówka Działowa 1	63 CAQI	3h / 24h
4882	Hajnówka Aleksego Zina 1	92 CAQI	7h / 24h
4888	Hajnówka Mikołaja Reja 2	65 CAQI	6h / 24h
4895	Hajnówka Tamary Sotoniiewicz 4	64 CAQI	4h / 24h

Źródło: <https://airly.org/map/pl/> 28.11.2022

4.2 ZAGROŻENIA HAŁASEM

Największe zagrożenie środowiska hałasem powoduje zazwyczaj przemysł i komunikacja. Pewne lokalne uciążliwości w tym zakresie mogą wynikać z funkcjonowania istniejących zakładów przemysłowych oraz usługowych. W takich przypadkach należy przestrzegać zasadę, iż hałas

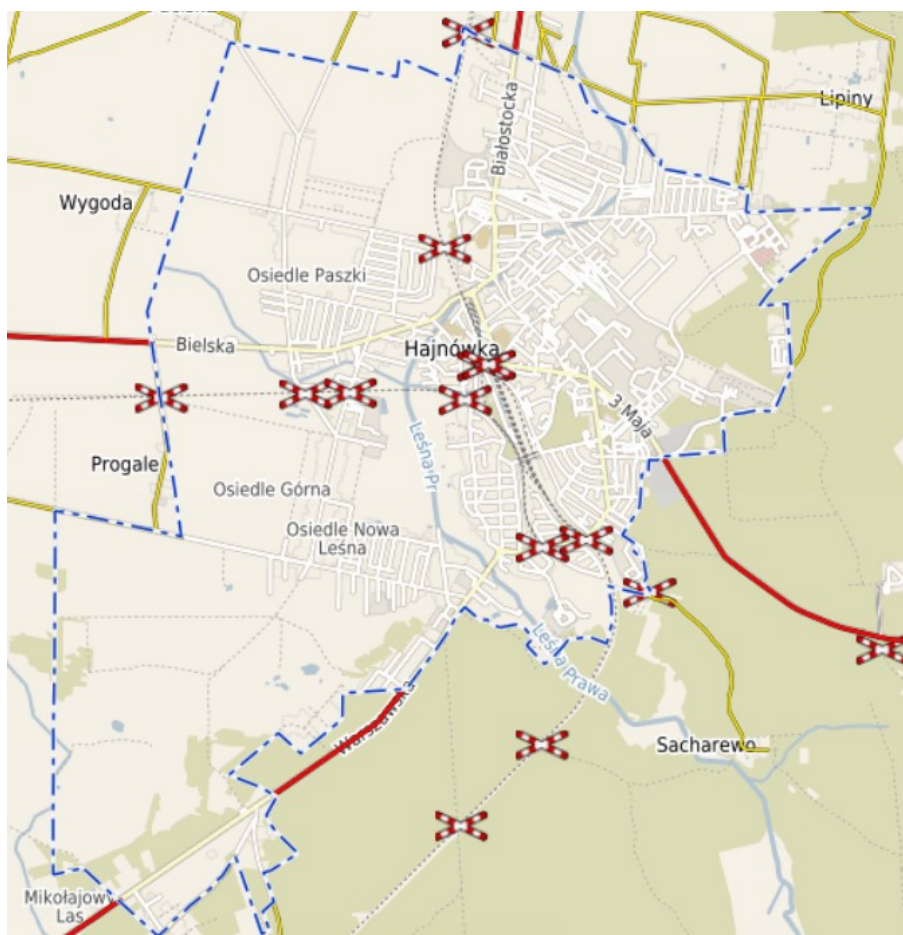
i wibracje przekraczające dopuszczalne granice natężenia nie mogą sięgać poza obręb działki, na której są wytwarzane.

- Hałas komunikacyjny - wraz ze wzrostem natężenia ruchu obserwuje się coroczny przyrost poziomów hałasu komunikacyjnego. W celu ograniczenia uciążliwości wynikających z nadmiernego hałasu komunikacyjnego należy dążyć m.in. do utrzymania dobrej nawierzchni dróg i ulic, dobrej organizacji ruchu itp. Źródła hałasu komunikacyjnego na terenie Miasta Hajnówka są związane przede wszystkim z eksploatacją systemu dróg kołowych. Przez obszar Miasta Hajnówka przebiegają
- droga wojewódzka nr 685,
- droga wojewódzka nr 689.

W celu ograniczenia wpływu hałasu drogowego podejmowane działania w pierwszym rzędzie powinny skupić się na:

- poprawie stanu nawierzchni dróg miejskich
- wprowadzeniu ograniczenia prędkości pojazdów na odcinkach dróg o zniszczonej nawierzchni
- eliminacji z ruchu pojazdów szczególnie uciążliwych oraz niesprawnych technicznie
- stosowaniu ekranów akustycznych i wymianie stolarki okiennej
- zachowaniu w projektach zabudowy odpowiednich odległości od ciągów komunikacyjnych i tworzenie pasów zieleni.

Na terenie Miasta Hajnówka pomiary hałasu wzdłuż sieci drogowej nie są prowadzone, jednakże planowane są nowe punkty monitoringu, niewykluczonym jest więc, że poziom hałasu na terenie Miasta Hajnówka zostanie zbadany.

MAPA 5 UKŁAD KOMUNIKACYJNY DROGOWY ORAZ KOLEJOWY NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA

Źródło: <https://hajnowka.e-mapa.net/> 15.11.2022

Transport drogowy jest zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego, atmosferycznego i akustycznego. Dodatkowo w następstwie katastrofy drogowej istnieje realne zagrożenie skażenia ludności i środowiska wokół wymienionych tras przewozu. Zagrożenie dla ludności gminy stwarzają również stacje i dystrybutory paliw płynnych.

4.3 POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Zgodnie z art. 123 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, a Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne od zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono z naturalnych źródeł takich jak Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Dodatkowo w środowisku występują sztuczne pola elektromagnetyczne, które związane

są z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie, a jego najważniejszymi źródłami są:

- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB – radio i radiostacje amatorskie,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Ciągły rozwój techniki powoduje znaczny wzrost ilości nadajników radiowo – telewizyjnych oraz stacji bazowych telefonii komórkowej. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne, według Rozporządzenia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m.

W Mieście Hajnówka w centrum miejscowości znajduje się punkt pomiarowy (długość geograficzna E 23,59041667, szerokość geograficzna N 52,73733333) wynik pomiaru wartości PEM to 0,23 [V/m]¹², co oznacza, że nie przekracza on wyznaczonej obowiązującej normy. Ilość instalacji zlokalizowanych w promieniu 300 m od punktu pomiarowego wynosi 3.

¹² *Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020 w województwie podlaskim- pracowania na podstawie pomiarów wykonanych przez inspekcję ochrony środowiska, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska Departament Monitoringu Środowiska w Białymstoku, Białystok, czerwiec 2021 (dostęp na 25.11.2022r.)*

TABELA 13 INFORMACJE NA TEMAT STACJI BAZOWYCH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ NA TERENIE
 MIASTA HAJNÓWKA

Lp.	Sieć	Miejscowość	Adres	Gmina	Technologie	ID Stacji
1.	Orange 26003	Hajnówka	ul. 3 maja 51	Hajnówka	LTE2600	96037
2.	T-mobile 26002	Hajnówka	ul. 3 maja 51	Hajnówka	LTE2600	240645
3.	Orange 26003	Hajnówka	ul. 3 maja 51	Hajnówka	LTE2600	96037
4.	Play 26006	Hajnówka	ul. 3 Maja 51 komin ciepłowni Solor Bioenergy Polska Spółka Akcyjna w Chojnicach, Oddział Ciepłownia w Hajnówce	Hajnówka	GSM1800, GSM900, LTE1800, LTE2100, LTE2600, LTE800, UMTS2100, UMTS900	HAJ3301
5.	Play	Hajnówka	ul. Szosa Kleszczelowska 35, teren ZZO w Hajnówce	Hajnówka	bd	HAJ3303A

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Hajnowskiego na lata 2021-2024 oraz Urząd Miasta Hajnówka (punkt 5)

4.4 GOSPODAROWANIE WODAMI

4.1.1 WODY POWIERZCHNIOWE

Miasto Hajnówka znajduje się na terenie, przez który przepływa rzeka Leśna Prawa (132,7 km), będąca lewobrzeżnym dopływem rzeki Bug. Rzeka Leśna Prawa bierze swój początek na północ od miasta Hajnówka przepływa przez miasto, a następnie przez teren Puszczy Białowieskiej. Na terenie miasta nie występują naturalne powierzchniowe zbiorniki wodne.

Leśna –profil graniczny Topiło¹³:

- Kod PPK: PL01S0801_1358
- Nazwa PPK: Leśna – profil graniczny Topiło
- Rodzaj PPK: Reprezentatywny punkt monitorowania stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych; Badawczy punkt pomiarowo-

¹³

Źródło: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/maps/> (dostęp na 25.11.2022)

kontrolny na potrzeby prowadzenia monitoringu badawczego; Punkt pomiarowo-kontrolny monitoringu obszarów chronionych; Punkt analizy długoterminowych trendów zmian stężeń substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń ulegających akumulacji w osadach lub faunie i florze

- Kod JCWP: PLRW2000232665249
- Nazwa JCWP: Leśna do Przewłoki
- Akwen:
- Obszary chronione: Eutrofizacja komunalna
- Obszar dorzecza: Wisła
- Region wodny: region wodny Bugu
- Województwo: podlaskie
- Powiat: Powiat hajnowski
- Gmina: Hajnówka (miejska)
- Y: 816022.23775001 E
- X: 541398.11937896 N

TABELA 14 LEŚNA –PROFIL GRANICZNY TOPIŁO

Lp.	Nazwa reprezentatywnego punktu pomiarowo-kontrolnego	Nazwa ocenianej JCWP	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena JCWP	Region wodny
1.	Leśna – profil graniczny Topiło	Leśna do Przewłoki	PLRW 2000232665249	Stan chemiczny dobry	Brak możliwości oceny	Bugu

<http://www.gios.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

MAPA 6 POŁOŻENIE PPK: LEŚNA-PROFIL GRANICZNY TOPIŁO

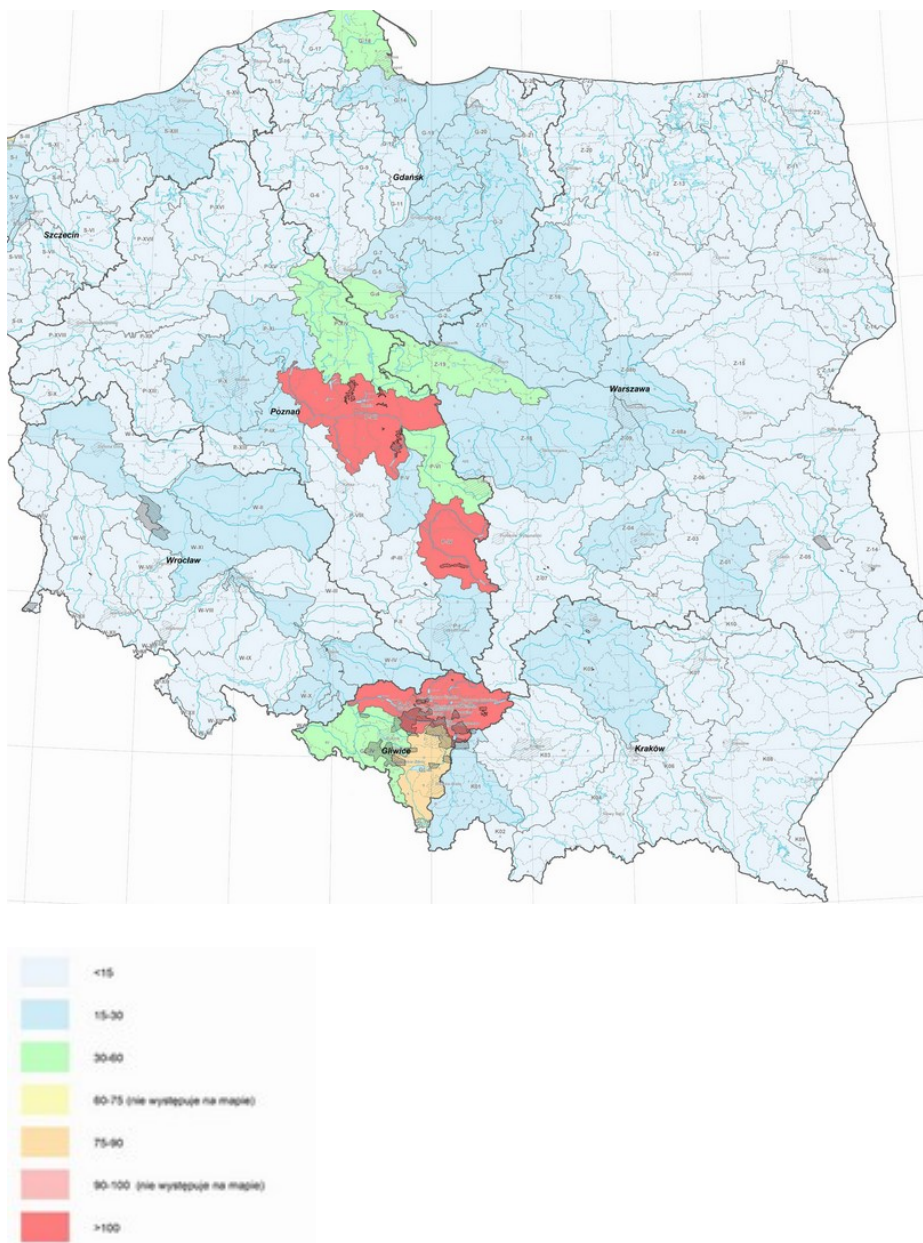
Źródło: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/maps/>

4.1.2 WODY PODZIEMNE

Stan środowiskowy wód podziemnych w Polsce przedstawiany jest za pomocą trzech wskaźników: jakości chemicznej, stanu zasobów oraz położenia zwierciadła wody:

- **Wskaźnik jakości chemicznej** wód podziemnych ilustruje wyniki oceny stanu chemicznego wód podziemnych wykonanej na podstawie monitoringu chemicznego Państwowego Monitoringu Środowiska. Wyrażany jest w procentach powierzchni kraju, gdzie jakość wód podziemnych spełnia wymogi kryteriów środowiskowych składu chemicznego, tzn. stan chemiczny wód podziemnych nie przekracza stężeń progowych dobrego stanu wód podziemnych. Wartość wskaźnika jest aktualizowana raz w roku, z rocznym opóźnieniem.
- **Wskaźnik stanu zasobów** wód podziemnych ilustruje wyniki oceny zasobów wód podziemnych wykonanej na podstawie analizy zasobów wód podziemnych dostępnych do zagospodarowania oraz wielkości poboru wód. Wyrażany jest w procentach powierzchni kraju, gdzie nie stwierdzono nadmiernego sczerpania zasobów wód podziemnych; wartość wskaźnika jest aktualizowana raz w roku, z dwuletnim opóźnieniem.
- **Wskaźnik położenia zwierciadła wody podziemnej** ilustruje aktualne jego położenie względem stref stanów wód; informuje, w jakim procencie punktów sieci obserwacyjno – badawczej wód podziemnych, w analizowanym okresie czasu, zwierciadło (lub wydajność źródeł) znajdowało się w strefie stanów (wydajności źródeł) wysokich i średnich; wartość wskaźnika jest aktualizowana raz na kwartał.

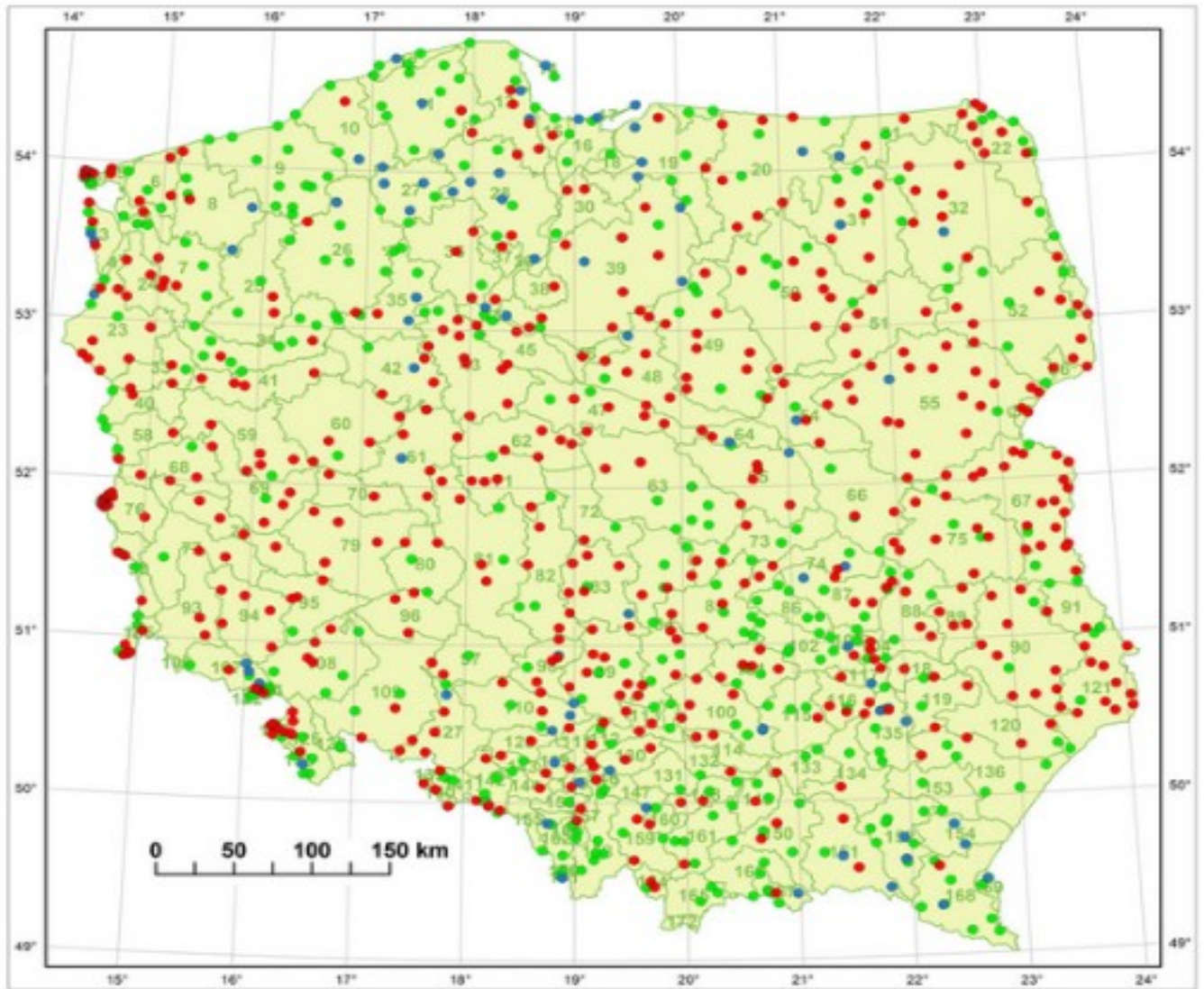
Zgodnie z nowym podziałem na 172 jednolite części wód podziemnych Miasto Hajnówka leży w JCWPd nr 56.

MAPA 7 STOPIEŃ WYKORZYSTANIA DOSTĘPNYCH DO ZAGOSPODAROWANIA ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH W POLSCE

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/materialy-informacyjne-psh/stan-srodowiskowy-wod-podziemnych.html>

Z powyższej mapy wynika, że Miasto Hajnówka znajdujące się na terenie JCWPd 56 ma stopień szcerpania zasobów wód podziemnych <15%.

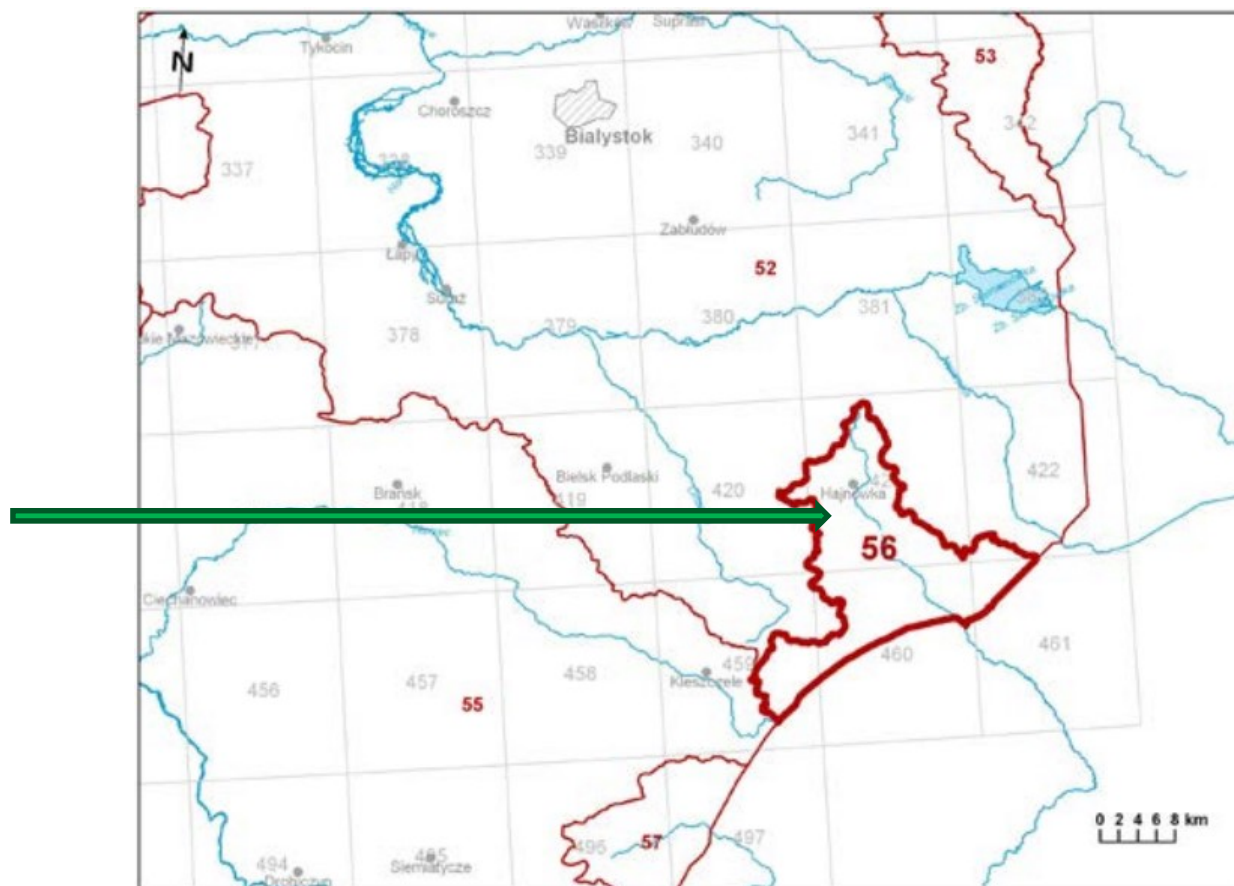
- punkty badawcze stacji hydrogeologicznych I i II rzędu
- Strefa stanów niskich
- Strefa stanów średnich
- Strefa stanów wysokich

Uwaga: na mapce w stacjach hydrogeologicznych spośród wszystkich otworów stacji pokazano otwór ze wskaźnikiem odpowiadającym warunkom z najniższej strefy

MAPA 8 POŁOŻENIE ŚREDNIEGO POZIOMU WÓD PODZIEMNYCH W III KWARTALE ROKU HYDROLOGICZNEGO 2022 WZGLĘDEM STREF STANÓW

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/psh/materialy-informacyjne-psh/stan-srodowiskowy-wod-podziemnych.html>

MAPA 9 JEDNOLITA CZĘŚĆ WÓD PODZIEMNYCH NR 56 W RAMACH KTÓREJ POŁOŻONE JEST MIĘDZY INNYMI MIASTO HAJNÓWKA

Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/jcwpd/jcwpd-40-59/4415-karta-informacyjna-jcwpd-nr-56/file.html> (dostęp: 03.11.2022)

W strukturze systemu wodonośnego JCWPd 56 wyróżniono 4 główne poziomy. Najpłytszy poziom wodonośny Q1 zasilany jest infiltracyjnie w rejonach oznaczonych jako strefy zasilania i strefy tranzytu. Główne obszary zasilania związane są ze strefami wododziałowymi. Przebieg wododziałów podziemnych jest zbliżony do działów morfologicznych, co w zestawieniu z brakiem silnych wymuszeń zewnętrznych ogranicza rolę dopływu oraz odpływu podziemnego w bilansie wodnym poziomu Q1. Wyjątek stanowi południowa granica jednostki, gdzie możliwy jest odpływ podziemny o charakterze transgranicznym. Główną bazę drenażu dla płytkiego systemu krążenia stanowi dolina Leśnej. Poziom Q2 zasilany jest głównie na drodze przesączania wód z poziomu Q1 przez poziom rozdzielający. Lokalnie zasilanie poziomu może być ułatwione obecnością okien hydrogeologicznych. W drenażu poziomu dominuje odpływ podziemny na terytorium Białorusi oraz przesączanie do głębszych poziomów wodonośnych. Poziom Q3 zasilany jest na drodze przesączania z poziomu Q2. Drenaż poziomu zachodzi głównie na drodze przesączania wód do poziom Pg-Q wodonośnych. Część wód przepływa zapewne w kierunku południowym i południowo-zachodnim na terytorium Białorusi. Poziom Pg-Q zasilany jest na drodze przesączania przez osady trudnoprzepuszczalne. Poziom wchodzi w skład głębokiego systemu krążenia, nawiązującego do dolin dużych rzek. Na przeważającym obszarze jednostki wody przepływają w kierunku południowo-zachodnim, w stronę strefy drenażu w dolinie Bugu. Na północy zaznacza się oddziaływanie doliny górnej Narwi i tu przepływ wód odbywa się w kierunku północnym. W bilansie wodnym poziomu zaznacza się znaczny udział eksploatacji. Na terenie Miasta Hajnówka zużycie wody na 1 mieszkańca wynosiło w roku 2019 wynosiła 27,3 m³a w roku 2020 28,7 m³ wzrosło, więc o 1,4 m³.

4.5 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Poniższa tabela przedstawia wskaźnik zwodociągowania w Mieście Hajnówka oraz długość istniejącej wodociągowej sieci rozdzielczej w latach 2020 i 2021 r. Wynika z niej, że w roku 2021 w porównaniu do roku 2020 długość wodociągowej sieci rozdzielczej wzrosła o 0,3 km.

TABELA 15 PODSTAWOWE INFORMACJE O SIECI WODOCIĄGOWEJ NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA W LATACH 2020 I 2021

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	Stan na dzień	
			31.12.2020 r.	31.12.2021 r.
1.	Wskaźnik zwodociągowania gminy	%	99,8	99,8
2.	Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	km	89,8	90,0

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

TABELA 16 STUDNIE GŁĘBINOWE POŁOŻONE NA TERENIE MIASTA, WCHODZĄCE W SKŁAD MIEJSKIEGO UJĘCIA WODY

Lp.	Lokalizacja	Rok budowy	Wydajność eksploatacyjna [m ³ /h]
1.	Działka nr geodezyjny 2926/, obręb 1	1958	43
2.	Działka nr geodezyjny 2925/, obręb 1	1989	66
3.	Działka nr geodezyjny 23002/, obręb 1	1987	60

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

TABELA 17 INFORMACJE NA TEMAT OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA

Lp.	Nazwa /lokalizacja	RLM (liczba)	Przepustowość projektowa m ³ /d	Dociążenie %
1.	Oczyszczalnia Hajnówka	75500	8000	45

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

Pozwolenie wodnoprawne na usługi wodne. tj. odprowadzanie oczyszczonych ścieków z miejskiej oczyszczalni ścieków w Hajnówce poprzez wylot do rzeki Leśna Prawa, na m.in. następujących warunkach: Ilość odprowadzanych ścieków nie będzie przekraczać: $Q_{\max}=0,09 \text{ m}^3/\text{s}$, $Q_{\text{średnie}}=6\ 000 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{dopuszcz.}}=2\ 190\ 000\text{m}^3/\text{rok}$

Stężenie zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach nie będzie przekraczać:

BZT₅-15 mg O₂/l, ChZT_{cr}-125 mgO₂/l, zawiesiny ogólne-35 mg/l, N_{og}-15 mg/l, P_{og}-2 mg/l. Miejsce wprowadzania ścieków- poprzez wylot do rzeki Leśna Prawa w km0+122,2. Pozwolenia udziela się od dnia 03.12.2019 do dnia 31.10.2029 roku.

TABELA 18 INFORMACJE O ZBIORNIKACH BEZODPŁYWOWYCH NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA STAN W ROKU 2021

Liczba zbiorników bezodpływowych	Ewidencja zbiorników bezodpływowych
122	tak

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

TABELA 19 PODSTAWOWE INFORMACJE NA TEMAT SIECI KANALIZACYJNEJ NA TERENIE
 MIASTA HAJNÓWKA W LATACH 2020 I 2021

Lp.	Wyszczególnienie	j.m.	Stan na dzień	
			31.12.2020 r.	31.12.2021 r.
1.	Wskaźnik skanalizowania gminy	%	98,7	98,8
2.	Długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej	km	82,4	83,0
3.	Ścieki odprowadzane do kanalizacji	tys. m ³ /rok	1061	1326
4.	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków (w stosunku do ludności ogółem)	%	98,0	98,0
5.	Długość sieci kanalizacji deszczowej	km	38,1	38,4

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

4.6 ZASOBY GEOLOGICZNE

Zgodnie z Rejestrem Obszarów Górniczych Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie Miasta Hajnówka nie znajdują się żadne zasoby geologiczne.

4.7 GLEBY¹⁴

Gleby na terenie miasta Hajnówka należą do mało zróżnicowanych, w przeważającej części miasta dominuje kompleks zbożowy - pastewny słaby, w zachodniej części i północno-zachodniej występuje kompleks żytni bardzo dobry natomiast w części

wschodniej miasta ze względu na położenie w sąsiedztwie Puszczy Białowieskiej występuje kompleks trwałych użytków zielonych - las Obszar we wschodniej i południowo-wschodniej części miasta należy do typowo puszczańskich, gdzie intensyfikacja produkcji rolnej jest mocno ograniczona głównie przez funkcję ochronną Puszczy Białowieskiej. Pozostała część miasta w południowo- zachodnim regionie zaliczana jest do obszaru ograniczonej możliwości produkcji rolnej ze względu na niski kompleks rolniczej przydatności gleb. Gleby wykształcone z glin¹⁴ w części zachodniej i północno-zachodniej miasta charakteryzują się stosunkowo korzystnymi warunkami do uprawiania intensywnej gospodarki

¹⁴

"Program Ochrony Środowiska dla Miasta Hajnówka na lata 2017-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2026

rolnej. Na obszarze miasta dominują gleby bielcowe i pseudobielcowe, w części południowej i północno-wschodniej występuje kompleks gleb pseudobielcowych i brunatnych

W mieście Hajnówka występujące rodzaje i gatunki gleb nie są zróżnicowane. W południowej i wschodniej części występują piaski gliniaste, w pozostałej części dominującymi rodzajami gleb są gleby lekkie (gliny piaszczyste i piaski naglinowe), a także piaski słabogliniaste. W obrębie doliny rzeki Leśnej oraz w innych dolinach mniejszych cieków występują gleby murszowo-mineralne i czarne ziemie.

4.8 GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTANIU ODPADÓW

W ramach Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Hajnówka (Uchwała nr XXI/158/20 z dnia 2 listopada 2020 r. oraz Uchwały zmieniającej o nr XXXVII/300/22 z dnia 17 sierpnia 2022 r.) ustalono m.in.:

Wymagania w zakresie selektywnego zbierania i odbierania lub przyjmowania odpadów komunalnych:

Właściciele nieruchomości obowiązani są do prowadzenia selektywnego zbierania, a odbierający odpady do odbierania następujących rodzajów odpadów:

- 1) papier,
- 2) metale,
- 3) tworzywa sztuczne,
- 4) szkło,
- 5) odpady opakowaniowe wielomateriałowe,
- 6) bioodpady,
- 7) odpady niebezpieczne,
- 8) przeterminowane leki,
- 9) chemikalia,
- 10) odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstające w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi w szczególności igły i strzykawki,
- 11) zużyte baterie i akumulatory,
- 12) zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- 13) meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- 14) zużyte opony,
- 15) odpady budowlane i rozbiórkowe z gospodarstw domowych,
- 16) odpady tekstyliów i odzieży,

17) popiół i żużel z palenisk domowych.¹⁵

Dla potrzeb selektywnej zbiórki odpadów stosuje się następujące rodzaje pojemników lub worków:

- 1) żółty - oznaczony napisem "Metale i tworzywa sztuczne" z przeznaczeniem na odpady metali, w tym odpady opakowaniowe z metali, odpady tworzyw sztucznych, w tym odpady opakowaniowe tworzyw sztucznych oraz odpady opakowaniowe wielomateriałowe;
- 2) niebieski - oznaczony napisem "Papier" z przeznaczeniem na odpady z papieru, w tym tektury, odpady opakowaniowe z papieru i odpady opakowaniowe z tektury;
- 3) zielony – oznaczony napisem "Szkło" z przeznaczeniem na odpady ze szkła, w tym odpady opakowaniowe ze szkła;
- 4) szary - oznaczony napisem "Popiół" z przeznaczeniem na popiół i żużel z palenisk domowych;
- 5) brązowy - oznaczony napisem "Bio" z przeznaczeniem na odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów.

Na odpady komunalne niesegregowane (zmieszane) stosuje się pojemniki oznaczone kolorem innym niż odpady zbierane selektywnie.

Podstawowe dane dotyczące odpadów na terenie Miasta Hajnówka za rok 2021 wg GUS to:

- 1) Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca to 332 kg,
- 2) Odpady zebrane w ciągu roku ogółem 6 512,57 Mg
- 3) Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem 3 274,17 Mg
- 4) Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku ogółem 3 238,4 Mg:
 - a) Papier i tektura 204,28 Mg,
 - b) Szkło 431,34 Mg,
 - c) Tworzywa sztuczne 22,15 Mg,
 - d) Metale 3,29 Mg
 - e) Tekstylna 11,41 Mg,
 - f) Odpady niebezpieczne 1,21 Mg,
 - g) Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne razem 27,47 Mg,
 - h) Wielkogabarytowe 209,65 Mg,

¹⁵ https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/eli/POL_WOJ_PL/2020/4562/ogl/pol/pdf

- i) Biodegradowalne 1 228,42 Mg,
- j) Baterie i akumulatory razem 0,12 Mg
- k) Opakowania wielomateriałowe 0,03 Mg
- l) Zmieszane odpady opakowaniowe 512,73 Mg,
- m) Pozostałe 586,3 Mg,
- n) Baterie i akumulatory niebezpieczne 0,00 Mg,
- o) Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne – niebezpieczne 17,58 Mg.

Zgodnie z Ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, do obowiązków gminy należy utworzenie przynajmniej jednego stacjonarnego punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK). Ich lokalizacja powinna umożliwiać łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców. Na terenie Miasta Hajnówka utworzony jest stacjonarny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany przy ul. Szosa Kleszczelowska 35, do którego właściciele nieruchomości mogą dostarczać następujące rodzaje odpadów:

1. papier,
2. metale,
3. tworzywa sztuczne,
4. szkło,
5. opakowania wielomateriałowe tj. kartony po mleku i sokach,
6. odpady ulegające biodegradacji,
7. odpady niebezpieczne,
8. przeterminowane leki,
9. chemikalia, opakowania po chemikaliach,
10. odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstające w gospodarstwie domowym w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi w szczególności igły i strzykawki,
11. zużyte baterie i akumulatory,
12. zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
13. meble i inne odpady wielkogabarytowe, np. łóżka, tapczany, materace, dywany, plandeki, chodniki, gumoleum, itp. **o łącznej masie nie przekraczającej 400 kg w ciągu roku kalendarzowego z jednego gospodarstwa domowego,**
14. zużyte opony pochodzące z pojazdów użytkowanych w gospodarstwie domowym:

- a) z samochodów osobowych - **do 4 sztuk w ciągu roku kalendarzowego z jednego gospodarstwa domowego,**
- b) z motocykli, motorowerów, rowerów, wózków,
- 15. odpady zielone - części roślin tj. trawa, liście, gałęzie, choinki,
- 16. odpady budowlane i rozbiórkowe, stanowiące odpady komunalne, pochodzące z przebudowy, demontażu lub remontów budynków mieszkalnych – np. gruz ceglany, betonowy, materiały ceramiczne, drewno **o łącznej masie nie przekraczającej 400 kg w ciągu roku kalendarzowego z jednego gospodarstwa domowego,**
- 17. odzież i tekstylia,
- 18. popiół i żużel z gospodarstw domowych.

Metody zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych w życiu codziennym to:

- 1) wybieranie produktów, które nie posiadają zbędnych opakowań;
- 2) używanie toreb wielokrotnego użytku;
- 3) wielokrotne używanie opakowań nadających się do danego celu;
- 4) racjonalne korzystanie z papieru poprzez wykorzystywanie obu stron kartki;
- 5) odmowa przyjęcia nieadresowanej korespondencji oraz ulotek reklamowych;
- 6) tworzenie punktów, miejsc pozwalających na wielokrotne udostępnianie gazet i magazynów czytelnikom;
- 7) kupowanie baterii nadających się do ładowania (tzw. akumulatorki) zamiast baterii jednorazowych;
- 8) unikanie jednorazowych kubków, talerzy, sztućców i ręczników;
- 9) kupno i konsumpcja napojów, pożywienia, środków chemicznych w opakowaniach, które można zwrócić lub ponownie napełnić;
- 10) przekazywanie zużytej odzieży, obuwia i innych przedmiotów niechcianych innym odbiorcom lub sprzedawanie na serwisach aukcyjnych;
- 11) wybieranie produktów trwałych;
- 12) czytanie etykiet na produktach i świadome podejmowanie decyzji konsumenckich.

TABELA 20 INSTALACJA DO KTÓREJ TRAFIAJĄ ODPADY Z MIASTA HAJNÓWKA

Liczba składowisk czynnych i nieczynnych	Liczba składowisk przemysłowych czynnych i nieczynnych	Instalacja do której trafiają odpady
Składowiska czynne szt.1 Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Hajnówce z siedzibą przy ulicy Łowczej 4, instalacja do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Poryjewie, gm. Hajnówka, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę i całkowitej pojemności ponad 25 000 ton wraz z instalacjami i urządzeniami będącymi w powiązaniu technologicznym i funkcjonalnym z instalacją do składowania odpadów funkcjonującymi w ramach Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Hajnówce. Składowisko nieczynne szt. 1; rekultywacja w 2011	brak	Instalacją do której trafiają odpady z terenu gminy jest Zakład Zagospodarowania Odpadów, 17-200 Hajnówka, ul. Szosa Kleszczelowska 35.

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

4.9 ZASOBY PRZYRODNICZE

4.9.1 FORMY OCHRONY PRZYRODY

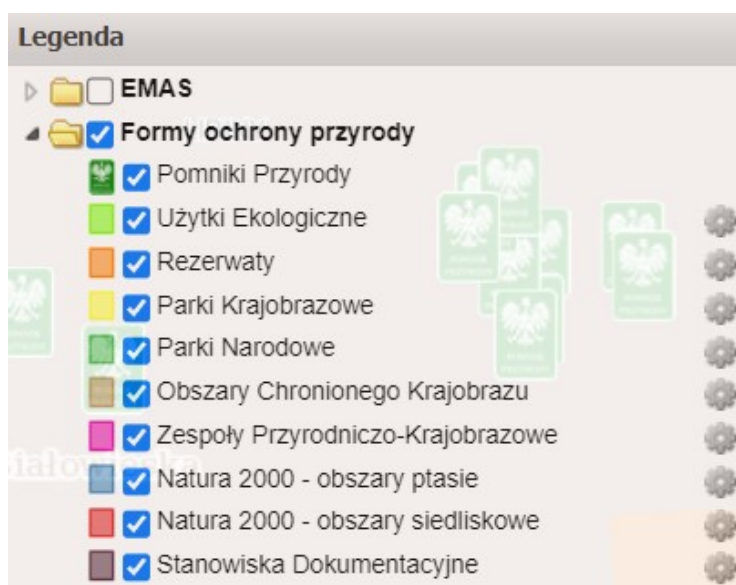
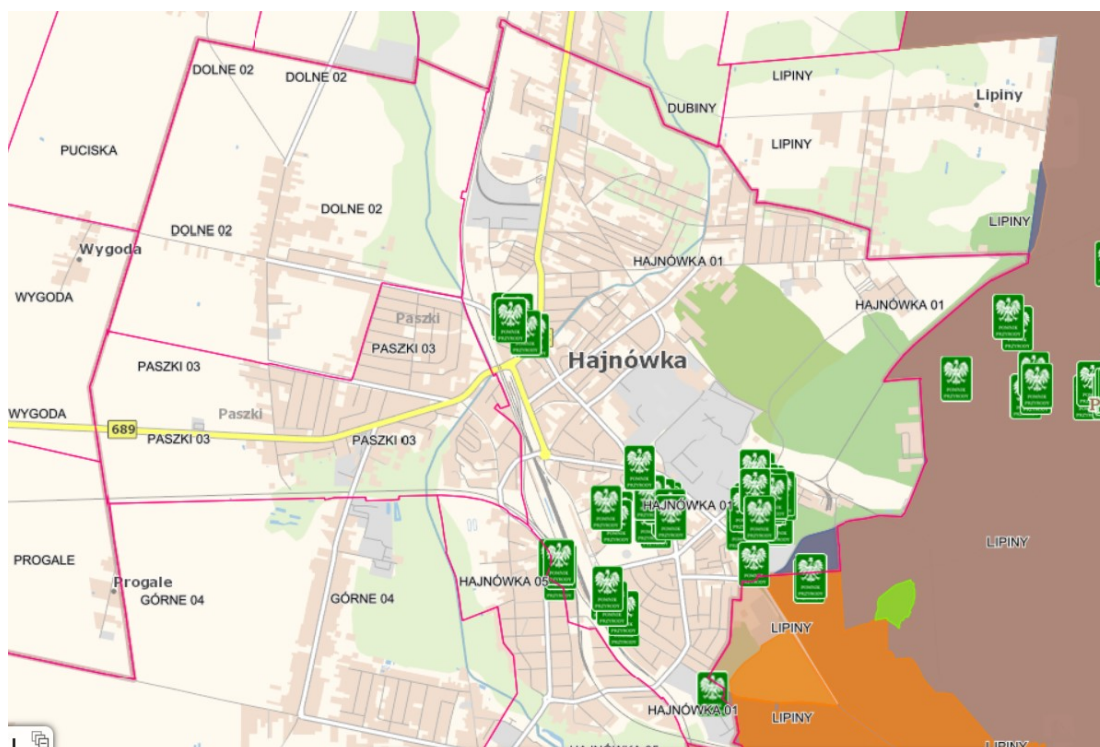
Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. z 2020 poz. 55 ze zm.) formami ochrony przyrody są:

TABELA 21 WYSTĘPOWANIE FORM OCHRONY PRZYRODY NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA

Lp.	Formy ochrony przyrody	Występowanie form ochrony przyrody na terenie Miasta Hajnówka
1.	parki narodowe	-
2.	rezerваты przyrody	-
3.	parki krajobrazowe	-
4.	obszary chronionego krajobrazu	-
5.	obszary Natura 2000	2
6.	pomniki przyrody	54

Lp.	Formy ochrony przyrody	Występowanie form ochrony przyrody na terenie Miasta Hajnówka
7.	stanowiska dokumentacyjne	-
8.	użytki ekologiczne	8
9.	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	-
10.	ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów	-

Adres internetowy: <https://crfop.qdos.gov.pl/CRFOP/search.jsf> (dostęp na dzień 18.11.2022)

MAPA 10 FORMY OCHRONY PRZYRODY WYSTĘPUJĄCE NA OBSZARZE MIASTA HAJNÓWKA

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> dostęp na 17.11.2022 r.

4.9.1.1 OBSZARY NATURA 2000

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego, wdrażanym od 1992 r. w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Podstawą prawną tworzenia sieci Natura 2000 jest dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków i dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, które zostały transponowane do polskiego prawa, głównie do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Obszary Natura 2000 zostały powołane na podstawie tzw. dyrektywy ptasiej oraz dyrektywy siedliskowej i stanowią one obszary ochrony. Oznacza to, że w obrębie każdego z nich chronione są poszczególne, ważne na poziomie europejskim, gatunki roślin, zwierząt lub grzybów oraz ich siedliska, a także siedliska przyrodnicze wyznaczone w oparciu o wspomniane dyrektywy. Sieć Natura 2000 tworzą trzy typy obszarów:

- Obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO) – wyznaczone na podstawie Dyr. Rady 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, tzw. Dyrektywa Ptasia,
- Specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO), wyznaczone na podstawie Dyr. Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, tzw. Dyrektywa Siedliskowa,
- Obszary o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW), docelowo specjalne obszary ochrony siedlisk.

4.9.1.1.1 KOD OBSZARU PLC200004 PUSZCZA BIAŁOWIESKA¹⁶

KOD OBSZARU PLC200004

NAZWA OBSZARU Puszcza Białowieska.

obszar specjalnej ochrony ptaków oraz specjalny obszar ochrony siedlisk. Ostoja obejmuje zwarty kompleks leśny, w którym dominują lasy liściaste o dużym stopniu naturalności i wysokiej różnorodności biologicznej. Stwierdzono w niej 44 gatunki ptaków umieszczonych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz 12 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt. W przypadku niektórych, jak muchołówka białoszyja czy orzełek, Puszcza Białowieska stanowi miejsce bytowania przynajmniej

¹⁶

Źródło: http://www2.bialystok.rdos.gov.pl/pzo/wp-content/uploads/2015/11/puszcza_bialowieska_sdf.pdf (dostęp na 30.11.2022 r.)

połowy krajowej populacji gatunków. Dla wielu innych, np.: dzięcioła biało-grzbiatego, średniego czy trójpalczastego, a także lelka, sóweczki i włośchatki, jest jedną z najważniejszych ostoi w kraju. Ogółem w puszczy stwierdzono gniazdowanie 240 gatunków ptaków, co stawia tę ostoję wśród najważniejszych europejskich ostoi ptasich.

Kompleks Puszczy Białowieskiej stanowi relikwiarz pierwotnych krajobrazów leśnych na staroglacjalnych wysoczyznach morenowych, które dominowały w przeszłości na Nizinach środkowopolskich i Północnopodlaskich. Jest to typ lasu niżowego właściwego dla strefy borealno-nemoralnej. W stosunku do innych obszarów leśnych Polski i Europy, puszczański i relikwiarzowy charakter lasów podkreśla znaczny udział drzewostanów ponad stuletnich naturalnego pochodzenia, o zróżnicowanej strukturze warstwowej. Około 80 % obszaru zajmują rodzaje siedlisk leśnych ujęte w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu również płaty nieleśnych rodzajów siedlisk z tego załącznika. Łącznie stwierdzono tu 12 rodzajów siedlisk z Załącznika I. Duży udział drzew starych i martwego drewna jest powodem występowania bogatej fauny bezkręgowców, zwłaszcza owadów saproksylicznych. Znaczna liczba tych gatunków należy do rzadkich w skali całej Europy. Dla niektórych gatunków bezkręgowców (np. *Boros schneideri*, *Buprestis splendens*, *Phryganophilus ruficollis*, *Pytho kolwensis*, *Rhysodes sulcatus*, *Vertigo moulinsiana*) Puszcza jest jedynym lub jednym z niewielu aktualnie potwierdzonych miejsc występowania w Polsce. Występuje tu 39 gatunków zwierząt umieszczonych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Bardzo dobrze jest reprezentowana fauna ssaków, która obejmuje łącznie 58 gatunków (72% fauny Polski niżowej). Puszcza ma istotne znaczenie dla ochrony dużych drapieżników - wilka i rysia. Jest także najważniejszą w Polsce ostoją żubra. Najnowszy katalog fauny puszczańskiej zawiera prawie 11 000 gatunków (40 % gatunków krajowych). Szacuje się, że jest to około połowy wszystkich potencjalnych gatunków zwierząt w Puszczy. Flora roślin naczyniowych, która należy do najlepiej poznanych i jej lista jest prawie kompletna, liczy prawie 1020 gatunków. Stanowi to połowę gatunków roślin naczyniowych Polski niżowej. Spośród nich 3 gatunki roślin znajduje się w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Występują tu stanowiska kilkunastu gatunków storczykowatych i innych zagrożonych gatunków roślin. Ponadto stwierdzono obecność 325 gat. porostów, ok. 260 gat. mchów i 1200 gat. grzybów wielkoowocnikowych. Indywidualność przyrodnicza Puszczy Białowieskiej, jej znaczenie w zachowaniu różnorodności biologicznej oraz znaczenie jako obszaru badań modelowych nad funkcjonowaniem naturalnych ekosystemów leśnych, znalazły uznanie m.in. w powołaniu "Rezerwatu Biosfery" obejmującego obszar Białowieskiego Parku Narodowego oraz w ustanowieniu w 1992 r. pierwszego w Europie trans-granicznego "Obiektu Dziedzictwa światowego" (obejmującego teren BPN oraz przyległego rezerwatu ścisłego Białoruskiego Państwowego Parku Narodowego "Bielowieżskaja Puszcza"). Projektowane jest rozszerzenie Rezerwatu Biosfery Puszcza Białowieska (obejmującego obecnie teren Białowieskiego Parku Narodowego) ma całą Puszcę.

4.9.1.2 POMNIKI PRZYRODY

Art. 40 i 44 ustawy o ochronie przyrody: **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Na terenie Miasta Hajnówka występują pomniki typu jednoobiektowego. Rodzaj tworu to drzewo. Żadnemu pomnikowi nie nadano nazwy.

TABELA 22 POMNIKI PRZYRODY NA TERENIE MIASTA HAJNÓWKA

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Opis pomnika przyrody	Gatunkowa nazwa łacińska	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
1.	659	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	2698/6	za posesją nr 18, ul. Kolejki Leśne, na granicy Rezerwatu krajobrazowego w Puszczy Białowieskiej
2.	660	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1410/115	przy ul Armii Krajowej 5,
3.	661	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1520	na cmentarzu przy ul. 3 Maja
4.	1053	Wiąz szypułkowy	Ulmus laevis	1	2320/110	park, naprzeciwko budynku dworca PKP
5.	1054	Dąb bezszypułkowy	Quercus petraea	1	2320/110	Park przy dworcu PKP
6.	1055	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	2320/110	Park przy dworcu PKP
7.	1056	Robinia akacja	Robinia pseudoacacia	1	2320/110	Park przy dworcu PKP
8.	1057	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/49	przy ul Armii Krajowej 56
9.	1058	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/49	przy ul Armii Krajowej 56
10.	1059	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/49	przy ul Armii Krajowej 56
11.	1060	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/49	przy ul Armii Krajowej 56
12.	1061	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/49	przy ul Armii Krajowej 56
13.	1062	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/41	przy ul Armii Krajowej 44
14.	1063	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/48	przy ul Armii Krajowej 50, za

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Opis pomnika przyrody	Gatunkowa nazwa łacińska	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
						posesją przy garażach samochodowych
15.	1065	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/48	przy ul Armii Krajowej 50, za posesją przy garażach samochodowych
16.	1066	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	2698/7	przy ul Armii Krajowej 52, za posesją przy garażach samochodowych
17.	1067	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1410/115	przy ul Armii Krajowej 5, za parkingiem rowerowym
18.	1068	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	2698/7	za posesją nr 24/4, ul. Kolejki Leśne, na granicy Rezerwatu krajobrazowego w Puszczy Białowieskiej
19.	1070	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
20.	1071	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
21.	1072	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
22.	1073	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
23.	1074	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
24.	1075	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/2	ul. Armii Krajowej 52, teren Zakładu doskonalenia Zawodowego
25.	1076	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1518/1	ul. 3 Maja 63, na posesji domu Miłosierdzia

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Opis pomnika przyrody	Gatunkowa nazwa łacińska	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
						SAMARYTANIN
26.	1078	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	2320/125	ul Białowieska 12
27.	1079	Klon zwyczajny	Acer platanoides	1	2320/126	ul Białowieska 12
28.	1080	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1834	ul Białowieska 25
29.	1081	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	2320/126	przy skrzyżowaniu ulic Białowieskiej i Konopnickiej
30.	1082	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	2044	przy ul. Łowczej, z tytu budynku „RUNO” Sp. z o.o.
31.	1085	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/24	ul. Piłsudskiego 8, za budynkiem ZWZŚ PB
32.	1086	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/24	ul. Piłsudskiego 8, przed budynkiem ZWZŚ PB
33.	1087	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/16	ul. Piłsudskiego 10, przed budynkiem ZOZ
34.	1088	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/46	ul. Piłsudskiego 10, za budynkiem ZOZ
35.	1089	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/100	ul. Piłsudskiego 10 a,
36.	1090	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/100	ul. Piłsudskiego 10 a,
37.	1091	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/47	w Parku Miejskim od strony ul. Parkowej
38.	1092	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1500/41	ul. Parkowa, teren Skateparku
39.	1094	Lipa drobnolistna	Tilia cordata		460/1	przy Hajnowskim Domu Kultury
40.	1096	Lipa drobnolistna	Tilia cordata		460/4	Park przy Hajnowskim Domu Kultury
41.	1097	Lipa drobnolistna	Tilia cordata		460/4	Park przy Hajnowskim Domu Kultury
42.	1098	Klon zwyczajny	Acer platanoides		460/4	Park przy Hajnowskim Domu Kultury
43.	1100	Klon zwyczajny	Acer platanoides	1	460/4	teren Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Opis pomnika przyrody	Gatunkowa nazwa łacińska	Obręb ewidencyjny	Nr działki ewidencyjnej	Opis lokalizacji
44.	1101	Klon zwyczajny	Acer platanoides	1	460/1	przy Hajnowskim Domu Kultury
45.	1102	Klon zwyczajny	Acer platanoides	1	460/2	teren Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
46.	1103	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	460/2	teren Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
47.	1104	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	460/2	teren Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji
48.	1122	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/49	ul. Armii Krajowej 56, przed budynkiem
49.	1124	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1516/46	ul. Armii Krajowej 40
50.	1125	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/119	ul. Zina, przy garażach na posesji urzędu pocztowego
51.	1126	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1502/24	rośnie przy wjeździe na parking Politechniki Białostockiej
52.	1127	Lipa drobnolistna	Tilia cordata	1	1502/47	w parku miejskim od strony ulicy Parkowej
53.	1128	Dąb szypułkowy	Quercus robur	1	1056/1	przy ul. 3 Maja na placu przed Biedronką
54.	1187	Dąb bezszypułkowy	Quercus petraea	1	1502/14	Związek Nauczycielstwa Polskiego przy ul. Piłsudskiego 6

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

4.9.1.3 UŻYTKI EKOLOGICZNE

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. z 2020 poz. 55 ze zm.) użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania. Na terenie Miasta Hajnówka jest 8 użytków ekologicznych:

UCHWAŁA NR XXXIX/307/22 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 26 października 2022 r. w sprawie użytków ekologicznych Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559, poz. 583, poz. 1005, poz. 1079, poz. 1561) oraz art. 44 ust. 1, 2 i 3a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, poz. 1726) po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Białymstoku Rada Miasta Hajnówka uchwaliła, co następuje: Użytki ekologiczne stanowią

- 1) Obszar o powierzchni 1,512 ha, położony na działkach o nr ewidencyjnych 1106 i 1166, obręb Górne, Gmina Miejska Hajnówka, zwany użytkiem ekologicznym nr 101. Celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie torfowiska niskiego z naturalną roślinnością szuwarową i łąkową.
- 2) Obszar o powierzchni 8,875 ha, położony na działce o nr ewidencyjnym 1166, obręb Górne, Gmina Miejska Hajnówka, zwany użytkiem ekologicznym nr 102. Celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie torfowiska niskiego z naturalną roślinnością szuwarową i łąkową oraz bogatą ornitofauną zawierającą w swym składzie szereg rzadkich gatunków.
- 3) Obszar o powierzchni 8,34 ha, położony na działce o nr ewidencyjnym 1166, obręb Górne, Gmina Miejska Hajnówka, zwany użytkiem ekologicznym nr 103. Celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie torfowiska niskiego z naturalną roślinnością szuwarową i łąkową oraz bogatą ornitofauną zawierającą w swym składzie szereg rzadkich gatunków.
- 4) Obszar o powierzchni 0,269 ha, położony na działce o nr ewidencyjnym 1166, obręb Górne, Gmina Miejska Hajnówka, zwany użytkiem ekologicznym nr 104. Celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie torfowiska niskiego z naturalną roślinnością szuwarową.
- 5) Obszar o powierzchni 3.444 ha, położony na działce o nr ewidencyjnym 1166, obręb Górne, Gmina Miejska Hajnówka, zwany użytkiem ekologicznym nr 105. Celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie torfowiska niskiego z naturalną roślinnością szuwarową.
- 6) Obszar o powierzchni 0,10 ha, położony na działce o nr ewidencyjnym 1166, obręb Górne, Gmina Miejska Hajnówka, zwany użytkiem ekologicznym nr 106. Celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie naturalnej roślinności w okresowo podtapianym zagłębieniu.
- 7) Obszar o powierzchni 0,084 ha, położony na działce o nr ewidencyjnym 1166, obręb Górne, Gmina Miejska Hajnówka, zwany użytkiem ekologicznym nr 107. Celem ochrony użytku ekologicznego jest zachowanie mokradła z naturalną roślinnością.
- 8) Nazwa: Judzianka¹⁷

¹⁷ Adres internetowy:
<https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/download/pdf/PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.283.pdf> (dostęp 10.11.2022 r.)

Kod Inspire PL.ZIPOP.1393.UE.2005011.283

Data ustanowienia 2019-04-20

Rodzaj torfowisko

Powierzchnia [ha] 4,0400

Tytuł aktu prawnego UCHWAŁA NR V/27/19 RADY MIASTA HAJNÓWKA z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Judzianka” Miejsce publikacji Dz. Urz. Województwa Podlaskiego Oznaczenie Dz. Urz. z 2019 r. poz. 2031 Data publikacji 2019-04- 05.

4.10 ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, w zależności od rodzaju, kategorii i ilości substancji niebezpiecznej znajdującej się w zakładzie uznaje się za zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR), albo za zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR). Zasady zaliczania zakładów do kategorii zakładów o zwiększonym ryzyku albo zakładów o dużym ryzyku określiło Ministerstwo Rozwoju w drodze rozporządzenia z dnia 29 stycznia 2016 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz.U. z 2016 r. 138 z późn. zm.). Na terenie miasta Hajnówka nie występują zakłady ZDR, ale występuje jeden zakład ZZR: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Zakład Gazu Bezprzewodowego ul. Białostocka 7D 17-200 Hajnówka.

Ze względu na istnienie zakładu ZZR na terenie Miasta Hajnówka bardzo ważne jest właściwe wyposażenie i przygotowanie jednostek reagowania tj.: Straży Pożarnej, czy Policji.

4.11 ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Zadania wyznaczone przez Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 wyznaczają kluczowe działania o charakterze horyzontalnym:

- Edukacja w zakresie zmian klimatu i ograniczenia ich skutków,
- Monitoring zmian gospodarki i społeczeństwa,
- Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- Rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,

- Ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych gatunków i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- Promocja właściwego gospodarowania na obszarach rolnych, wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych,
- Uwzględnienie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.

TABELA 23 DZIAŁANIA NAWIĄZUJĄCE DO STRATEGICZNEGO PLANU ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030

Problem ekologiczny	Zadania zaplanowane w Programie wg numerów występowania w ramach harmonogramu powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w SPA 2020 z perspektywą do roku 2030	Działania przewidywane w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
<p>Klasyfikacja powietrza strefy podlaskiej, w której położone jest Miasto Hajnówka pod względem ochrony zdrowia: klasa C dla Pyłu PM10, Benzo(a)pirenu, ołowiu. Pył PM2,5 II faza klasa C1. Ozon D2 – poziom celu długoterminowego, Klasyfikacja powietrza strefy podlaskiej, w której położone jest Miasto Hajnówka pod względem ochrony roślin dla ozonu – poziom celu długoterminowego klasa strefy D2,</p> <p>Wzrost zanieczyszczeń powietrza w sezonie grzewczym.</p> <p>W sieci ciepłej dochodzi do dużych strat ciepła do gruntu.</p>	1, XII-XXIV	Rozwijanie alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, szczególnie na potrzeby ogrzewania i klimatyzacji na terenach o mniejszej gęstości zaludnienia
<p>W czasie lata pojawiają się tak ulewne deszcze, że woda nie nadąga z odpływem z ulic i chodników</p> <p>Okres letni to coraz częściej fala upałów</p>	2B, 2C, 2D, 4	Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji
<p>Nieadekwatna postawa mieszkańców w stosunku do</p>	I, II	Edukacja w zakresie zmian klimatu i ograniczenia ich

Problem ekologiczny	Zadania zaplanowane w Programie wg numerów występowania w ramach harmonogramu powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w SPA 2020 z perspektywą do roku 2030	Działania przewidywane w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
problemów związanych ze zmianami klimatu i sposobami ograniczenia ich skutków		skutków,

Źródło: opracowanie własne

4.12 NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Inne zagrożenia środowiska, które mogą wystąpić na terenie Miasta Hajnówka:

- pożary,
- susze,
- powodzie,
- gradobicia,
- silne wiatry,
- gołoledź,
- szadź,
- awarie urządzeń infrastruktury technicznej,
- katastrofy komunikacyjne, w tym katastrofy związane z transportem materiałów niebezpiecznych.

4.12.1 ZAGROŻENIE POWODZIAMI I PODTOPIENIAMI

Na terenie Miasta Hajnówka nie ma terenów zagrożonych niebezpieczeństwem powodzi. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi są to obszary wskazane we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego, zgodnie z m.in. 88b ust 2 pkt 5 ustawy Prawo wodne, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi jest prawdopodobne.

4.12.2 WIATR HURAGANOWY I TRĄBY POWIETRZNE

Możliwe jest częściowe ograniczenie strat poniesionych w przypadku jego wystąpienia. Z balkonów należy usuwać zbędne przedmioty. Poza tym należy dbać o odpowiedni stan kominów i dachów w budynkach mieszkalnych i gospodarczych. Na terenie Miasta Hajnówka nie występowały wiatry huraganowe ani trąby powietrzne.

Trudno jest przewidzieć wiatr huraganowy oraz trąby powietrzne, jednak stosując obecne techniki i systemy np. Regionalny System Ostrzegania możliwe jest częściowe ograniczenie strat poniesionych w przypadku jego wystąpienia. Z balkonów należy usuwać zbędne przedmioty.

4.12.3 DESZCZE NAWALNE I GRAD

Deszcze nawalne powodują znaczne szkody. Nie występują charakterystyki przestrzenne, które mogłyby wskazywać na obszary bardziej bądź mniej narażone na ryzyko wystąpienia tego zjawiska.

Gradobicie może spowodować znaczne straty, w szczególności w rolnictwie. Brak jest charakterystyk przestrzennych, które wskazywałyby na tereny predestynowane do występowania tego zjawiska.

4.12.4 ZAGROŻENIE POŻAROWE

Największe zagrożenie pożarowe na terenie Miasta Hajnówka występuje:

- w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej,
- w gospodarstwach rolnych,
- w obiektach przemysłowych,
- na stacjach paliw płynnych i gazowych,
- w obiektach elektroenergetyki,
- w lasach (III kategoria zagrożenia pożarowego)

Ponadto w okresie zimowym bardzo często mamy do czynienia z dogrzewaniem mieszkań urządzeniami grzewczymi podłączonymi do stałego źródła prądu, których instalacja elektryczna ma tendencje do zwarc i przeciążeń powodując pożary.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska występujące na obszarze Miasta Hajnówka w ramach poszczególnych obszarów interwencji to:

1. W obszarze ochrona klimatu i jakości środowiska to migracja zanieczyszczeń,
2. W obszarze zagrożeń hałasem to korytarz lotniczy nad Puszcą Białowieską oraz wzmożony transport drogowy,

3. W obszarze pola elektromagnetyczne to linie energetyczne średniego i wysokiego napięcia, maszty nadawcze,
4. W obszarze gospodarki wodno-ściekowej to – skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych; pęknięcia i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportujących; katastrofalne zatopienia spowodowane awarią obiektów hydrotechnicznych,
5. W obszarze gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – dzikie wysypiska śmieci,
6. W obszarze zasoby przyrodnicze - zagrożenie przestrzennym pożarem w Puszczy Białowieskiej (pożar martwego drzewostanu),
7. W obszarze zagrożenie poważnymi awariami możliwość takich zdarzeń ze względu na zakłady objęte Dyrektywą SEVESO istniejące na terenie Miasta Hajnówka.

4.13 DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Działania edukacyjne są realizowane przez utworzenie w Zespole Szkół Zawodowych w Hajnówce, przy współpracy z Centrum Energii Odnawialnej w Hajnówce, oddziału i klas specjalizujących się w tematyce niskiej emisji, zielonej energii, w tym OZE, przygotowującej specjalistów i techników do projektowania i montażu najnowszych rozwiązań technologicznych z zakresu OZE.

Oferta edukacyjna Nadleśnictwa Hajnówka skierowana do szkół na terenie miasta i gminy Hajnówka¹⁸ Uczestnikami zajęć z edukacji przyrodniczo – leśnej w Nadleśnictwie Hajnówka są grupy zorganizowane, głównie w wieku przedszkolnym i szkolnym. Grupy zgłaszane są przez placówki oświatowe i opiekuńczo-wychowawcze. Grupy mogą uczestniczyć w zajęciach w ramach jednego lub kilku jednocześnie bloków tematycznych: zajęcia terenowe, zajęcia w salce edukacyjnej w siedzibie Nadleśnictwa Hajnówka, zajęcia na ścieżce edukacyjnej lub inne. Tematyka, poziom i sposób prowadzenia zajęć dostosowany jest do odbiorcy.

Formy i metody edukacyjne stosowane w edukacji przyrodniczo-leśnej Nadleśnictwa Hajnówka:

- lekcje terenowe i wycieczki z przewodnikiem,
- lekcje w sali edukacji leśnej (w sali narad Nadleśnictwa pokaz multimedialny),

18

Źródło:

<https://hajnówka.bialystok.lasy.gov.pl/documents/62688/24637923/Oferta+edukacyjna+Nadle%C5%9Bnictwa+Hajn%C3%B3wka/b6be3dfe-551f-4ecc-aec9-e85ebff4a28d> (dostęp na 30.11.2022 r.)

- spotkania z leśnikiem w szkołach i przedszkolach,
- spotkania edukacyjne z leśnikiem poza szkołą (np. w Domu Kultury, Muzeum, Urzędzie itp.),
- konkursy leśne (wiedzy, plastyczne, literackie itp.),
- akcje, imprezy okolicznościowe,
- wystawy edukacyjne.

4.14 MONITORING ŚRODOWISKA

Wdrażanie Programu będzie podlegało regularnej ocenie poprzez sporządzenie Raportu z realizacji Programu co 2 lata w ramach którego nastąpi:

- określenie stopnia wykonania przedsięwzięć/działań,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analiza przyczyn tych rozbieżności.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono listę wskaźników do wykorzystania w Raportach.

TABELA 24 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU

Wskaźniki	Jednostka	Źródło danych
Ilość instalacji OZE	Szt.	Gmina
Wskaźnik zwodociągowania	%	GUS
Wskaźnik skanalizowania	%	GUS
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności	%	GUS
Powierzchnia terenów objętych ochroną prawną	Ha	GUS
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	GUS
Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych na 1 mieszkańca	Kg	GUS
Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu: BZT5, ChzT, Zawiesina ogólna Azot ogólny Fosfor ogólny	kg/rok	GUS
Stan JCW	Zły/ dobry	GIOŚ
Wskaźniki poziomu dźwięku na monitorowanych obszarach: LAeqD, LAeqN Przekroczenie norm hałasu na monitorowanych obszarach	dB tak/nie	GIOŚ
Poziom pola elektromagnetycznego na monitorowanych obszarach Przekroczenie norm pola elektromagnetycznego na monitorowanych obszarach	v/m tak/nie	GIOŚ
Stan wód podziemnych	Klasa I, II, III, IV, V	GIOŚ

Źródło: opracowanie własne

5 ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM, WOJEWÓDZKIM, POWIATOWYM
I GMINNYM

TABELA 25 ANALIZA ZGODNOŚCI PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM WOJEWÓDZKIM
PONADLOKALNYM, POWIATOWYM I GMINNYM

Cele wskazane w dokumentach strategicznych	Zadania zaplanowane w Programie wg numerów występowania w ramach harmonogramu powiązane z celami i kierunkami wskazanymi w dokumentach strategicznych
DOKUMENTY KRAJOWE	
Polityka ekologiczna państwa do 2030 roku strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	
<p>Cel główny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych Cele horyzontalny: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa – Cel horyzontalny: Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska</p>	<p>1-5 I-XXIII</p>
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	
<p>Głównym celem krajowej polityki transportowej przedstawionej w strategii jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Osiągnięcie tego celu pozwoli na rozwijanie</p>	<p>2F</p>

<p>dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarstwu kraju.</p> <p>Realizacja celu głównego w perspektywie do 2030 r. wymaga podjęcia następujących działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – budowy zintegrowanej i wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce; – poprawy sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym; – zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (chodzi m.in. o promocję transportu zbiorowego); – poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów; – ograniczania negatywnego wpływu transportu na środowisko; – poprawy efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe. 			
<p>Polityka energetyczna Polski do 2040 roku</p>			
<p>Transformacja energetyczna z uwzględnieniem samowystarczalności elektroenergetycznej</p> <p>Wzrost udziału OZE we wszystkich sektorach i technologiach. W 2030 r. udział OZE w końcowym zużyciu energii brutto wyniesie co najmniej 23%</p> <ul style="list-style-type: none"> – nie mniej niż 32% w elektroenergetyce (głównie en. Wiatrowa i PV) – 28% w ciepłownictwie (wzrost 1,1 pp. r/r) – 14% w transporcie (z dużym wkładem elektromobilności) 	<p>Energetyka wiatrowa na morzu moc zainstalowana osiągnie:</p> <p>ok. 5,9 GW w 2030 r. do ok. 11 GW w 2040 r.</p> <p>W 2030 r. udział węgla w wytwarzaniu energii elektrycznej nie będzie przekraczać 56%</p>	<p>Nastąpi istotny wzrost mocy zainstalowanych w fotowoltaice</p> <p>ok. 5-7 GW w 2030 r. I ok. 10-16 GW w 2040 r.</p> <p>Redukcja wykorzystania węgla w gospodarce będzie następować w sposób zapewniający sprawiedliwą transformację</p>	<p>2A, 2D, 2E,2F</p> <p>III, XXIV</p>
<p>Wzrośnie efektywność energetyczna – na 2030 r. określono cel 23% zmniejszenia zużycia energii pierwotnej vs. Prognoz PRIMES2007</p>	<p>Programy inwestycyjne OSPe i OSDe będą ukierunkowane na rozwój OZE oraz aktywnych obiorców i bilansowania lokalnego</p>	<p>W 2033 r. uruchomiony zostanie pierwszy blok elektrowni jądrowej o mocy ok. 1-1,6 GW.</p> <p>Kolejne bloki będą wdrażane co 2-3 lata, a cały program jądrowy zakłada budowę 6 bloków.</p>	

<p>Do 2040 r. potrzeby ciepłe wszystkich gospodarstw domowych pokrywane będą przez ciepło systemowe oraz przez zero- lub niskoemisyjne źródła indywidualne</p>	<p>Gaz ziemny będzie paliwem pomostowym w transformacji energetycznej</p>	<p>W 2030 r. osiągnięta zostanie zdolność transportu sieciami gazowymi mieszaniny zawierającej ok. 10% gazów zdekarbonizowanych</p>	<p>Rozbudowie ulegnie infrastruktura gazu ziemnego, ropy naftowej i paliw ciekłych, a także zapewniona zostanie dywersyfikacja kierunków dostaw</p>	
<p>Szereg działań zostanie nakierowanych jest na poprawę jakości powietrza, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój ciepłownictwa systemowego (4-krotny wzrost liczby efektywnych systemów ciepłowniczych do 2030 r.) - niskoemisyjny kierunek transformacji źródeł indywidualnych (pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne) - odejście od spalania węgla w gospodarstwach domowych w miastach do 2030 r., na obszarach wiejskich do 2040 r.; przy utrzymaniu możliwości wykorzystania paliwa bezdymnego do 2040 r. - zwiększenie efektywności energetycznej budynków - rozwój transportu niskoemisyjnego, w szczególności dążenie do zeroemisyjnej komunikacji publicznej do 2030 r. w miastach pow. 100 tys. mieszkańców 		<p>Redukcja zjawiska ubóstwa energetycznego do poziomu max. 6% gospodarstw domowych</p>	<p>Najbardziej oczekiwany rozwój technologii energetycznych i inwestycji w B+R obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - technologie magazynowania energii - inteligentne opomiarowanie i systemy zarządzania energią - elektromobilność i paliwa alternatywne - technologie wodorowe 	
<p>Do 2030 r. nastąpi redukcja emisji GHG o ok. 30% w stosunku do 1990 r.</p>				
<p>Źródło: Polityka energetyczna Polski do 2040 roku</p>				
<p>Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028</p>				
<p>PRZYJĘTE CELE W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI 4.1. Odpady komunalne, w tym odpady ulegające biodegradacji W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi</p>				<p>XII-XVI</p>

biodegradacji, przyjęto następujące cele:
wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów;
wspieranie działań związanych z ponownym użyciem produktów;
zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie ZPO i postępowania z odpadami;
osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, :
55% dla roku 2025,
60% dla roku 2030,
65% dla roku 2035;
minimalizacja ilości składowanych odpadów:
do 30% w roku 2025,
do 20% w roku 2030,
do 10% w roku 2035;
zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców;
zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia;
zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnego zbierania odpadów;
zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów;
zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu;
utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r;
ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk,
zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami.

4.2. Odpady powstające z produktów
4.2.1. Opakowania i odpady opakowaniowe
W gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi przyjęto następujące cele:
osiągnięcie:
nie później niż do dnia 31 grudnia 2025 r. recykling co najmniej 65 % wagowo wszystkich odpadów opakowaniowych,
nie później niż do dnia 31 grudnia 2030 r. recykling co najmniej 70 % wagowo wszystkich odpadów

opakowaniowych;

osiągnięcie dla poszczególnych rodzajów materiałów opakowaniowych recyklingu na poziomie:

Materiał	2025	2030
Wszystkie odpady opakowaniowe	65%	70%
Tworzywa sztuczne	50%	55%
Drewno	25%	30%
Metale żelazne	70%	80%
Aluminium	51%	60%
Szkło	70%	75%
Papier i tektura	75%	85%

osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów recyklingu opakowań wielomateriałowych na poziomie:

Rok	recykling
2022	47
2023	53
2024	59
2025	65
2026	66
2027	67
2028	68
2029	69
2030 i lata następne	70

osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów recyklingu dla opakowań po środkach niebezpiecznych (rodzaje opakowań: tworzywa sztuczne, aluminium, stal, w tym blacha stalowa oraz pozostałe metale, papier i tektura, szkło, drewno, wielomateriałowe, pozostałe) na poziomie:

Rok	recykling
2022	36
2023	38
2024	40
2025	42
2026	44
2027	46
2028	48

2029	49
2030 i lata następne	50

zwiększenie efektywności systemu zbierania odpadów opakowaniowych w celu zapewnienia osiągnięcia celów dotyczących recyklingu;

zwiększenie roli ekoprojektowania, uwzględniającego potrzeby w zakresie ponownego użycia, naprawy i przydatności do recyklingu;

od 3 lipca 2024 r. dopuszczenie do obrotu tylko takich opakowań jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych, których nakrętki i wieczka plastikowe będą przymocowane do nich na stałe (dotyczy to do butelek i pojemników);

od 2025 r. wprowadzenie obowiązku użycia do produkcji butelek PET minimum 25% z materiału pochodzącego z recyklingu, a od 2030 r. – minimum 30%;

zwiększenie selektywnego zbierania, by zapewnić do 2025 r. przynajmniej 77% selektywnego zbierania do recyklingu butelek z tworzyw sztucznych jednorazowego użytku na napoje o pojemności do 3l, a do 2029 r. – 90%;

wprowadzenie odpowiednich oznaczeń na wyrobach jednorazowych z tworzyw sztucznych z informacjami dla konsumenta, dotyczących zagospodarowania produktów stanowiących odpady lub niewskazanych metod unieszkodliwiania takich produktów, negatywnych skutków zaśmiecania środowiska, a także informacji dotyczących obecności tworzyw sztucznych w produkcie;

zmniejszenie w 2026 r., w porównaniu z 2022 r. stosowania produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych takich jak:

- kubki na napoje, w tym ich pokrywki i wieczka;
- pojemniki na posiłki w tym pojemniki takie jak pudełka, z pokrywką lub bez, stosowane w celu umieszczania w nich posiłków, które są przeznaczone do bezpośredniego spożycia, na miejscu lub na wynos, są zazwyczaj spożywane bezpośrednio z pojemnika, oraz są gotowe do spożycia bez dalszej obróbki, takiej jak przyrządzenie, gotowanie czy podgrzewanie.

4.2.2. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

W gospodarce odpadami zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego przyjęto następujące cele:

- dalsze systematyczne zwiększanie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców w zakresie prawidłowego sposobu postępowania ze zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym;
- ograniczenie powstawania odpadów zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- promowanie ponownego wykorzystywania, recyklingu i innych metod odzysku odpadów pochodzących ze zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- przyczynianie się do wydajnego wykorzystywania zasobów oraz do odzyskiwania cennych surowców wtórnych z

ZSSE;

zapewnienie osiągnięcia minimalnych rocznych poziomów zbierania ZSSE, które wynoszą nie mniej niż 65% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu albo 85% masy zużytego sprzętu wytworzonego na terytorium kraju;

zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu ZSSE:

dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 1 (Sprzęt działający na zasadzie wymiany temperatury) i nr 4 (Sprzęt wielkogabarytowy, którego którykolwiek z zewnętrznych wymiarów przekracza 50 cm):

- odzysku – 85% masy zużytego sprzętu oraz
- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 80% masy zużytego sprzętu, dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grupy sprzętu nr 2 (Ekran, monitory i sprzęt zawierający ekrany o powierzchni większej niż 100 cm²):
- odzysku – 80% masy zużytego sprzętu oraz
- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 70% masy zużytego sprzętu, dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 5 (Sprzęt małogabarytowy, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm) i nr 6 (Małogabarytowy sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm):
- odzysku – 75% masy zużytego sprzętu oraz
- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 55% masy zużytego sprzętu, dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grupy sprzętu nr 3 (Lampy)
- recyklingu w wysokości 80% masy tego zużytego sprzętu;

4.2.3. Zużyte baterie i zużyte akumulatory

Zapewnienie utrzymania poziomu wydajności recyklingu:

- a) zużytych baterii kwasowo-ołowiowych i zużytych akumulatorów kwasowo-ołowiowych w wysokości co najmniej 65%,
- b) zużytych baterii niklowo-kadmowych i zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych w wysokości co najmniej 75%,
- c) pozostałych zużytych baterii i zużytych akumulatorów w wysokości co najmniej 50% masy zużytych baterii lub zużytych akumulatorów,

a od dnia wejścia w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie baterii i zużytych baterii, uchylającego dyrektywę 2006/66/WE i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020 osiągnięcie poziomów zgodnie z tym rozporządzeniem;

osiągnięcie poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych w wysokości co

najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych, a od dnia wejścia w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie baterii i zużytych baterii, uchylającego dyrektywę 2006/66/WE i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2019/1020 osiągnięcie docelowych poziomów zbierania baterii przenośnych zgodnie z tym rozporządzeniem;

stymulowanie opracowania nowych technologii i inwestycji w tym zakresie w celu poprawy efektywności recyklingu baterii, a także zapewnienia odzysku materiałowego dla kobaltu, miedzi, ołowiu, niklu i litu;

wspieranie rynku recyklingu baterii i akumulatorów,

podnoszenie świadomości społeczeństwa, w tym przedsiębiorców w zakresie prawidłowego postępowania ze zużytymi bateriami i akumulatorami.

4.2.4. Pojazdy wycofane z eksploatacji

W gospodarce wycofanymi z eksploatacji pojazdami przyjęto następujące cele:

ograniczenie niewłaściwego postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji, w tym nielegalnego demontażu pojazdów;

utrzymanie na poziomie co najmniej odpowiednio 95% i 85% minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu.

4.2.5. Oleje odpadowe

W gospodarce olejami odpadowymi przejęto następujące cele:

zwiększenie efektywności kontroli wprowadzanych na rynek produktów olejowych;

wzrost świadomości w zakresie realizacji obowiązków przedsiębiorców w zakresie gospodarowania olejami;

osiągnięcie poziomu odzysku w wysokości co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja w wysokości co najmniej 35%;

w przypadku preparatów smarowych: utrzymanie poziomu recyklingu o wartości co najmniej 35% oraz poziomu odzysku o wartości co najmniej 50%;

wyeliminowanie niewłaściwych praktyk polegających na używaniu zużytych olejów jako olejów opałowych i ich spalania w nieodpowiednich instalacjach.

4.2.6. Zużyte opony

W gospodarce zużytymi oponami przyjęto następujące cele:

zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie gospodarowania zużytymi oponami;

utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku w wysokości co najmniej 75%, a recyklingu w wysokości co najmniej 15%.

4.3. Odpady niebezpieczne

4.3.1. Odpady medyczne i weterynaryjne

W gospodarce odpadami medycznymi i weterynaryjnymi przyjęto poniższe cele:

zapewnienie rozmieszczenia instalacji do termicznego unieszkodliwiania zgodnie z zasadą bliskości;
podniesienie świadomości pracowników placówek medycznych i weterynaryjnych w zakresie zasad selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

4.3.2. Odpady zawierające azbest

W gospodarce odpadami zawierającymi azbest przyjęto cel dotyczący zapewnienia odpowiedniej pojemności składowisk do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest. Ponadto zasadne jest dalsze zwiększanie świadomości ekologicznej jednostek samorządu terytorialnego oraz intensyfikacja działań polegających na usuwaniu azbestu.

4.3.3. Inne odpady niebezpieczne

W gospodarce odpadami zawierającymi rtęć przyjęto następujące cele:
stopniowe wycofywanie rtęci i związków rtęci z procesów produkcyjnych;
wspieranie jednostek naukowych w zakresie przeprowadzania badań nad substancjami będącymi alternatywą dla rtęci.

W gospodarce odpadami zawierającymi PCB przyjęto następujące cele:
zwiększenie kontroli w zakresie ilości wytwarzanych i przetwarzanych odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, zawierających PCB i stosowanych rodzajów procesów ich zagospodarowania identyfikacja i wycofanie z użycia urządzeń zawierających PCB więcej niż 0,005 % i więcej niż 0,05 dm³ PCB do 31.12.2025 r.

W zakresie mogilników przyjęto cel polegający na dokończeniu likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne.

4.5. Odpady pozostałe

4.5.1. Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

W gospodarce odpadami z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej przyjęto następujące cele:

- 1) zwiększenie świadomości wśród inwestorów oraz podmiotów wytwarzających odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej na temat należytego postępowania ze strumieniem tych odpadów, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania oraz recyklingu;
- 2) utrzymanie poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70% wagowo.

4.5.2. Komunalne osady ściekowe

W zakresie gospodarki komunalnymi osadami ściekowymi (biorąc pod uwagę także Strategię postępowania z komunalnymi osadami ściekowymi na lata 2019-2022) przyjęto następujące cele:

- 1) całkowite zaniechanie składowania komunalnych osadów ściekowych ;

<p>2) zwiększenie ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz ilości komunalnych osadów ściekowych poddanych termicznemu przekształcaniu;</p> <p>3) dążenie do maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego, chemicznego oraz środowiskowego;</p> <p>4) zapobieganie powstawaniu i zmniejszanie ilości powstających w oczyszczalniach ścieków komunalnych osadów ściekowych stanowiących odpady oraz wyeliminowanie wytwarzania komunalnych osadów ściekowych stanowiących odpady, które z uwagi na jakość stwarzają problemy z ich zagospodarowaniem zgodnie z przepisami.</p> <p>4.5.3. Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne W gospodarce odpadami ulegającymi biodegradacji innymi niż komunalne przyjęto następujące cele: zwiększenie udziału przetwarzania odpadów w procesie fermentacji metanowej, w tym w biogazowniach rolniczych grupy 02; zwiększenie udziału odzysku energii z odpadów drzewnych, nie nadających się do recyklingu.</p> <p>4.5.4. Odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy W gospodarce odpadami z grupy 01, 06 i 10 przyjęto następujące cele: zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku; ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji; zwiększenie stopnia zagospodarowania odpadów w podziemnych wyrobiskach kopalni, w tym przez odzysk.</p>	
Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej (NPRGN)	
<p>Celem głównym jest rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju. Celami szczegółowymi są:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Niskoemisyjne wytwarzanie energii, – Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami, – Rozwój zrównoważonej produkcji – obejmujący przemysł, budownictwo i rolnictwo – Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności – Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji 	<p>2A, 2C,2D, 2E,3</p> <p>I,III, XII-XXIV</p>
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	
<p>Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Cel główny będzie realizowany poprzez następujące cele</p>	<p>1-5</p>

<p>szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska, – Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich, – Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu, – Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu 	I-XXIV
Krajowy Plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030	
<p>Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005, b) 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając: <ul style="list-style-type: none"> – 14% udziału OZE w transporcie, – roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. Proc. Średniorocznie, c) wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007, d) redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej 	2,3 III, XXIV
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	
Ambitne Podlasie Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030	
<p>Credo: Ambitne Podlasie Cele rozwoju województwa podlaskiego: Cel strategiczny 1 Dynamiczna Gospodarka</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel operacyjny 1.1. Przemysł przyszłości – Cel operacyjny 1.2. Podlaski system otwartych innowacji – Cel operacyjny 1.3. Lokalna przedsiębiorczość 	1-5 I-XXIV

<ul style="list-style-type: none"> – Cel operacyjny 1.4. Rewolucja energetyczna i gospodarka obiegu zamkniętego – Cel operacyjny 1.5. E-podlaskie <p>Cel Strategiczny 2 Zasobni mieszkańcy</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel operacyjny 2.1. Kompetentni mieszkańcy – Cel operacyjny 2.2. Aktywni mieszkańcy – Cel operacyjny 2.3. Przestrzeń wysokiej jakości <p>Cel Strategiczny 3 Partnerski region</p> <ul style="list-style-type: none"> – Cel operacyjny 3.1. Dobre zarządzanie – Cel operacyjny 3.2. Kapitał społeczny – Cel operacyjny 3.3. Partnerstwa międzynarodowe i ponadregionalne <p>Cel operacyjny 3.4. Gościnny region</p>	
<p>Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024</p>	
<p>Program Ochrony Środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2017-2020 z perspektywą do 2024 wyznacza następujące cele w poszczególnych obszarach interwencji:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakość powietrza <ul style="list-style-type: none"> – Cel: Spełnienie wymagań w zakresie jakości powietrza – Cel: Poprawa efektywności energetycznej – Cel: wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, jako działania adaptacyjne do zmian klimatu 2. Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem <ul style="list-style-type: none"> – Cel: ograniczenie emisji hałasu 3. Obszar interwencji: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi <ul style="list-style-type: none"> – Cel: ochrona przed polami elektromagnetycznymi 4. Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami <ul style="list-style-type: none"> – Cel: Ograniczenie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy i deficytowi wody, jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych 5. Obszar interwencji: Gospodarka wodno – ściekowa <ul style="list-style-type: none"> – Cel: racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej, jakości wody pitnej – Cel: poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych 6. Obszar interwencji: Zasoby geologiczne <ul style="list-style-type: none"> – Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin 7. Obszar interwencji: Gleby 	<p>1-5 I-XXIV</p>

<ul style="list-style-type: none"> – Cel: Zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi 8. Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów <ul style="list-style-type: none"> – Cel: racjonalne gospodarowanie odpadami 9. Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze <ul style="list-style-type: none"> – Cel: zachowanie różnorodności biologicznej poprzez przywracanie/utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków – Cel: adaptacja do zmian klimatu w zakresie zasobów przyrodniczych – Cel: Ochrona krajobrazu naturalnego i kulturowego – Cel: Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym 10. Obszar interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami <ul style="list-style-type: none"> – Cel: Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym – Cel: doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego – Cel: Monitoring obszarów zagrożonych występowaniem poważnych awarii 	
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podlaskiego, Białystok 2017	
<p>Cel strategiczny: Zrównoważone zagospodarowanie przestrzeni województwa podlaskiego, sprzyjające rozwojowi społeczno – gospodarczemu, spójności społecznej i terytorialnej, konkurencyjności oraz wykorzystaniu potencjału przyrodniczego, kulturowego i położenia przygranicznego.</p> <p>Cele częściowe – szczegółowe:</p> <p>Cel 1 Zwiększenie konkurencyjności miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodków – wojewódzkiego Białegostoku, subregionalnych Łomży i Suwałk oraz powiatowych w zakresie jakości: infrastruktury funkcji ponadlokalnych publicznych, potencjału gospodarczego, powiązań funkcjonalnych zewnętrznych i struktur przestrzennych zagospodarowania</p> <p>Cel 2 Wzmocnienie spójności województwa w procesie zrównoważonego terytorialnie rozwoju i modernizacji zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich z wykorzystaniem ich potencjału wewnętrznego, specjalizacji regionalnej i położenia przygranicznego</p> <p>Cel 3 Poprawa dostępności terytorialnej zewnętrznej i wewnętrznej województwa podlaskiego, poprzez rozwój infrastruktury transportowej, ze zmniejszeniem kosztów środowiskowych, oraz telekomunikacyjnej i teleinformatycznej</p> <p>Cel 4 Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego województwa, w tym sieci ekologicznej, walorów dziedzictwa kulturowego i krajobrazowego oraz racjonalne użytkowanie ich zasobów</p> <p>Cel 5 Zwiększenie odporności struktury przestrzennej województwa na zagrożenia bezpieczeństwa</p>	<p>1-5 I-XXIV</p>

energetycznego, naturalne i awariami przemysłowymi oraz zdolności obronnych i ochronnych

Plan gospodarki odpadami dla Województwa Podlaskiego na lata 2016-2022

Cele główne dla odpadów komunalnych, w tym żywności i inne odpady ulegające biodegradacji

XII-XVI

- 1) Zmniejszenie ilości powstających odpadów:
 - Ograniczenie marnotrawienia żywności,
 - Wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia
- 2) Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji
- 3) Planowanie systemów zagospodarowania odpadów w regionach zgodnych z hierarchią sposobów postępowania z odpadami
- 4) Zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi
- 5) Zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie)
- 6) Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska
- 7) Zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych
- 8) Zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie
- 9) Zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych
- 10) Zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia
- 11) Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych
- 12) Utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi
- 13) Monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowaną ze strumienia odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 19)
- 14) Zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o ciepłe spalania powyżej 6MJ/kg suchej masy, od stycznia 2016r.

Cele szczegółowe:

<ol style="list-style-type: none"> 1. Objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych 2. Osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020r. 3. Do 2020 roku udział masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych w województwie nie może przekraczać 30% 4. Do końca 2021r. zsynchronizowanie w województwie podlaskim systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych do tego, jaki będzie ujednolicony na terenie całego kraju 5. Do 2025 r. poddanie recyklingowi 60% odpadów komunalnych 6. Do 2030 r. poddanie recyklingowi 65% odpadów komunalnych 7. Do 2030 r. redukcja składowania odpadów komunalnych maksymalnie do 10% <p>Do końca 2021 r. wprowadzenie we wszystkich gminach w województwie systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i bioodpadów</p>	
Program ochrony powietrza dla strefy podlaskiej	
<p>Cel: Poprawa jakości powietrza niezbędna dla poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców województwa podlaskiego.</p>	<p>1, 2A, 2B, 2C, 2D, 2F I-III, XXII-XXIV</p>
DOKUMENTY POWIATOWE	
PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU HAJNOWSKIEGO NA LATA 2021-2024	
<p>Cel główny: Zrównoważony rozwój Powiatu Hajnowskiego przy poprawie i promocji środowiska naturalnego Cele zawarte dla Miasta Hajnówka: Znacząca poprawa jakości powietrza w mieście Hajnówka wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii Rekreacja Zrównoważone gospodarowanie odpadami zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa</p>	<p>1-5 I-XXIV</p>
Międzysamorządowy Plan Energetyczny, zachowania czystości powietrza i ochrony klimatu dla Powiatu Hajnowskiego i jego gmin	

<p>Plan zakłada m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Modernizację ciepłowni komunalnych – Rozbudowę większych i lokalnych sieci ciepłowniczych, – Instalacje fotowoltaiczne na dachach komunalnych – Instalacje fotowoltaiczne na komunalnych obiektach infrastrukturalnych – Rozbudowę i zwiększenie atrakcyjności ścieżek rowerowych 	<p>2C, 2E</p> <p>III, XXII-XXIV</p>
<p>DOKUMENTY GMINNE</p>	
<p>Strategia Marki Hajnówka</p>	
<p style="text-align: center;"><i>Hajnówka pozwala na ucieczkę od świata zatrutego pośpiechem i powierzchownością do uzdrawiającej krainy duchowości i witalności prastarej puszczy.</i></p> <p style="text-align: center;"><i>Esencja marki</i></p> <p style="text-align: center;"><i>DUCHOWA WITALNOŚĆ</i></p> <p>1. Wykreowanie unikalnej atmosfery miasta, wydobycie esencji marki – Duchowa witalność.</p> <p>a) Komunikowanie wiedzy o korzyściach marki i produktach markowych, podkreślenie właściwości uzdrawiających miejsca poprzez doświadczanie duchowości prawosławia, kultury mieszkańców oraz witalności Puszczy Białowieskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> – spotkania z wielobarwną kulturą regionu zakorzenioną w tradycjach białoruskich i prawosławiu, wsłuchanie w muzykę cerkiewną oraz w samego siebie w atmosferze duchowej przestrzeni, w której można sięgnąć w głąb siebie, odetchnąć od codziennych trosk i poczuć się lepiej z samym sobą, – możliwości rekreacji i aktywności na obszarach puszczy, różnorodność aktywności na świeżym powietrzu, ucieczka od miejskiego pośpiechu, zgiełku i niezdrowego powietrza. <p>b) Promowanie i edukacja w zakresie: wielokulturowości, w jej unikalnym transgranicznym charakterze, wyjątkowych produktów regionalnych o właściwościach zdrowotnych i leczniczych, smacznej regionalnej kuchni, poszanowaniu przyrody oraz gościnności i otwartości mieszkańców, a także ofercie podmiotów oferujących i promujących produkty marki Hajnówka poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informacje w ogólnodostępnych materiałach promocyjnych, w szczególności w obiektach związanych z obsługą turystów; – odnajdywanie i promowanie regionalnych produktów i potraw, które jednoznacznie będą budować skojarzenia z regionalną kuchnią, będą mieszanką różnych narodowych kuchni (białoruska, polska, 	<p>I</p>

ukraińska, litewska, rosyjska);

- odnajdywanie i promowanie produktów o właściwościach leczniczych, prozdrowotnych, służących zachowaniu zdrowia, wewnętrznego spokoju lub relaksacyjnych, tworzenie listy tych produktów wraz z właściwościami dla zdrowia;
- tworzenie listy produktów i usług, które umożliwią aktywny wypoczynek na świeżym powietrzu, w otoczeniu Puszczy Białowieskiej, a także innych walorów regionu z możliwością ich poznania;
- tworzenie listy miejsc i wydarzeń, które będą służyły poznaniu kultury regionu poprzez udział w koncertach, inscenizacjach, wydarzeniach oraz inne sprzyjające wyciszeniu lub pozytywnej melancholii;
- stworzenie strony internetowej marki zapewniającej komunikację z potencjalnymi turystami oraz promocję oferty marki zgodnie z założeniami strategicznymi marki.

2. Informowanie i przekonywanie odbiorców, że Hajnówka to nie tylko tradycje przemysłu drzewnego i bliskość Puszczy Białowieskiej, ale również możliwość doznań duchowych i aktywnego wypoczynku w mieście i okolicy – zamieszczanie artykułów, publikacji, raportów, harmonogramów wydarzeń zawierających informacje o oferowanych w mieście i okolicy możliwościach wypoczynku w sposób aktywny oraz o możliwościach udziału w wydarzeniach związanych z muzyką, kulturą regionu a także ich wpływ na odwiedzających (odpoczynek, relaks, uzdrowienie, wyciszenie, medytacja, zdrowie, odnalezienie siebie, obcowanie z przyrodą, obcowanie z żywą kulturą, poczucie szczęścia).

3. Stworzenie działań mających na celu zbudowanie wizerunku marki Hajnówka, jako marki-eksperta w zakresie:

- doświadczenia autentycznej kultury opartej o religię prawosławną, białoruską i jej styku z kulturą polską, która jest tu obecna na co dzień w tradycjach, języku, potrawach, strojach, zabytkach i zachowaniach ludzi, nie jest wykreowana na potrzeby marki;
- uduchowiania poprzez doznanie ciszy i naturalnego rytmu pobliskiej puszczy i wsłuchanie/przeżywanie koncertów muzyki cerkiewnej;
- uzdrowienia poprzez korzystanie z obydwu właściwości potrzebnych do dobrego samopoczucia: radości duszy i ciała;
- regeneracji sił fizycznych poprzez aktywne spędzanie czasu, korzystanie z dostępnych aktywności na

<p>świeżym powietrzu w otoczeniu puszczy;</p> <p>– uzdrowienia duszy w aspekcie obcowania z obrazami, dźwiękami i smakami kultury białoruskiej, muzyki cerkiewnej oraz wpływ tych niecodziennych doznań na pozytywne funkcjonowanie człowieka.</p>	
<p>Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Hajnówka</p>	
<p>Planowany efekt działań rewitalizacyjnych określono następująco: Obszar rewitalizacji miasta Hajnówka – przestrzeń bezpieczna, przyjazna dla mieszkańców, inwestorów i turystów. Obszar rewitalizacji miasta Hajnówka miejsce pełne perspektyw. Warto tu być i żyć. Celem głównym programu jest: Wzrost atrakcyjności turystycznej i mieszkaniowej miasta w wyniku kompleksowej poprawy jakości życia mieszkańców poprzez zmianę funkcji obiektów i terenów zdegradowanych oraz rozwój infrastruktury społecznej. Cel Strategiczny 1. Zapobieganie wykluczeniu szczególnie zagrożonych nim grup mieszkańców poprzez aktywizację i integrację społeczną. Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aktywizacja i edukacja dzieci i młodzieży b) aktywizacja niepełnosprawnych c) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie d) wsparcie rodzin wieloproblemowych e) wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin f) aktywna polityka senioralna g) promocja postaw obywatelskich h) wsparcie procesów wychodzenia z ubóstwa i) aktywizacja społeczna. <p>Cel strategiczny 2. Obniżenie poziomu bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) aktywizacja osób bezrobotnych b) tworzenie nowych miejsc pracy c) rozwój przedsiębiorczości d) rozwój ekonomii społecznej. <p>Cel strategiczny 3. Wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców w wyniku modernizacji i rozbudowy istniejącej infrastruktury technicznej i społecznej.</p>	<p>1-5 I-XXIV</p>

<p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) poprawa warunków mieszkaniowych w zasobie komunalnym b) rozwój infrastruktury sieciowej c) poprawa stanu aerosanitarne d) zagospodarowanie zdegradowanych terenów pokolejowych e) poprawa jakości usług publicznych. <p>Cel strategiczny 4. Zwiększenie atrakcyjności miasta poprzez stworzenie optymalnych warunków do rozwoju kluczowych funkcji.</p> <p>Kierunki działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) modernizacja głównych przestrzeni publicznych b) poprawa poziomu bezpieczeństwa a) c) wykorzystanie dziedzictwa materialno–kulturowego. 	
<p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Hajnówka</p>	
<p>Cel główny: „Wskazanie kierunków i sposobów realizacji zrównoważonego i niskoemisyjnego rozwoju Gminy Miejskiej Hajnówka”,</p> <p>W związku z powyższym, w opracowywanym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miejskiej Hajnówka, przyjęto następujące cele strategiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> – redukcja zużycia energii końcowej o 20 % w stosunku do roku bazowego; – zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych o 20 % w stosunku do roku bazowego; – redukcja emisji CO2 o 20 % w stosunku do roku bazowego. <p>Przyjęty cel główny i cele strategiczne będą osiągnane poprzez realizację następujących celów szczegółowych:</p> <p>Cel 1). Budowanie przewodniej roli Gminy Miejskiej Hajnówka w promocji i rozwoju gospodarki niskoemisyjnej na terenie gminy i powiatu hajnowskiego. Będzie to realizowane dzięki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianiu wyników już realizowanej (przez PEC Hajnówka) modernizacji systemu dystrybucji energii cieplnej na osiedlu „Mazury”; – upowszechnianiu wyników już realizowanej (przez Gminę Miejską Hajnówka) modernizacji systemu oświetlenia drogowego; – wprowadzenie zasad zrównoważonego rozwoju w przetargach publicznych organizowanych przez Gminę Miejską Hajnówka zgodnie z koncepcją „zielonych zakupów”, która powinna znaleźć swoje odzwierciedlenie w opracowywanych do przetargów SIWZ. <p>Cel 2). Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy oraz ich wpływu na lokalną gospodarkę</p>	<p>2A, 2C,2D, 2E,3</p> <p>I,III, XII-XXIV</p>

energetyczną oraz jakość powietrza. Będzie to realizowane dzięki:

- upowszechnianiu wyników już realizowanej modernizacji (przez PEC Hajnówka) systemu dystrybucji energii ciepłej na osiedlu „Mazury”;
- upowszechnianiu wyników już realizowanej modernizacji (przez Gminę Miejską Hajnówka) systemu oświetlenia drogowego;
- umieszczaniu w widocznym miejscu, w obiektach podległych Gminie Miejskiej Hajnówka, certyfikatów energetycznych budynków;
- umieszczaniu w specjalnym dziale strony internetowej Urzędu Miasta Hajnówka informacji o efektywności energetycznej i wykorzystywaniu odnawialnych źródeł energii oraz bieżących informacji o wdrażaniu projektów gminnych dotyczących zastosowania nowych instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii oraz projektów dotyczących zmniejszenia energochłonności budynków.
- edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach.

Cel 3). Zmniejszenie zużycia ciepłej energii końcowej w budynkach mieszkalnych i komunalnych. Będzie to realizowane dzięki kompleksowej termomodernizacji budynków.

Cel 4). Zmniejszenie zużycia elektrycznej energii końcowej w budynkach mieszkalnych, komunalnych i usługowych niekomunalnych. Będzie to realizowane dzięki wymianie istniejących, w budynkach, źródeł światła na źródła energooszczędne.

Cel 5). Zwiększenie wykorzystania energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych i komunalnych. Będzie to realizowane dzięki zastosowaniu dachowych układów paneli fotowoltaicznych do produkcji prądu elektrycznego na potrzeby własne budynków mieszkalnych i komunalnych.

Cel 6). Zwiększenie wykorzystania energii ciepłej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych. Będzie to realizowane dzięki zastosowaniu zestawów z kolektorami słonecznymi do produkcji energii ciepłej dla zaspokojenia potrzeb ciepłych budynków mieszkalnych.

Cel 7). Zwiększenie wykorzystania energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii na potrzeby infrastruktury komunalnej. Będzie to realizowane dzięki zastosowaniu fotowoltaicznych elektrowni gruntowych produkujących prąd elektryczny na potrzeby Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Hajnówce.

Cel 8). Zmniejszenie zużycia końcowej energii elektrycznej przez oświetlenie uliczne. Będzie to realizowane dzięki dokończeniu rozpoczętej, w roku 2014, modernizacji tego oświetlenia.

Cel 9). Zwiększenie efektywności energetycznej systemów do produkcji i dystrybucji energii ciepłej stanowiących element infrastruktury komunalnej. Będzie to realizowane dzięki:

- rozpoczętej, przez PEC Hajnówka w 2015 roku, modernizacji ciepłowniczych sieci wysokoparametrowych na osiedlu „Mazury”;
- modernizacji sieci ciepłowniczych na os. Lipowa;

- zastąpieniu 6 węzłów grupowych przez węzły indywidualne zmontowane w zasilanych budynkach wraz z niezbędną przebudową sieci ciepłowniczych w tych obszarach;
- wykonaniu nowych przyłączy do sieci ciepłowniczej dla 7 budynków;
- zastąpieniu istniejącej kotłowni węglowej na os. Mazury przy ul. Małej 20 przez nową kotłownię przystosowaną do spalania biomasy lub gazu ziemnego.

Cel 10). Rozwój gminnej infrastruktury drogowej oraz transportu miejskiego. Będzie to realizowane dzięki:

- budowie i modernizacji infrastruktury drogowej z uwzględnieniem budowy ścieżek rowerowych;
- budowie i modernizacji dróg osiedlowych;
- modernizacji istniejącego taboru komunikacji miejskiej.

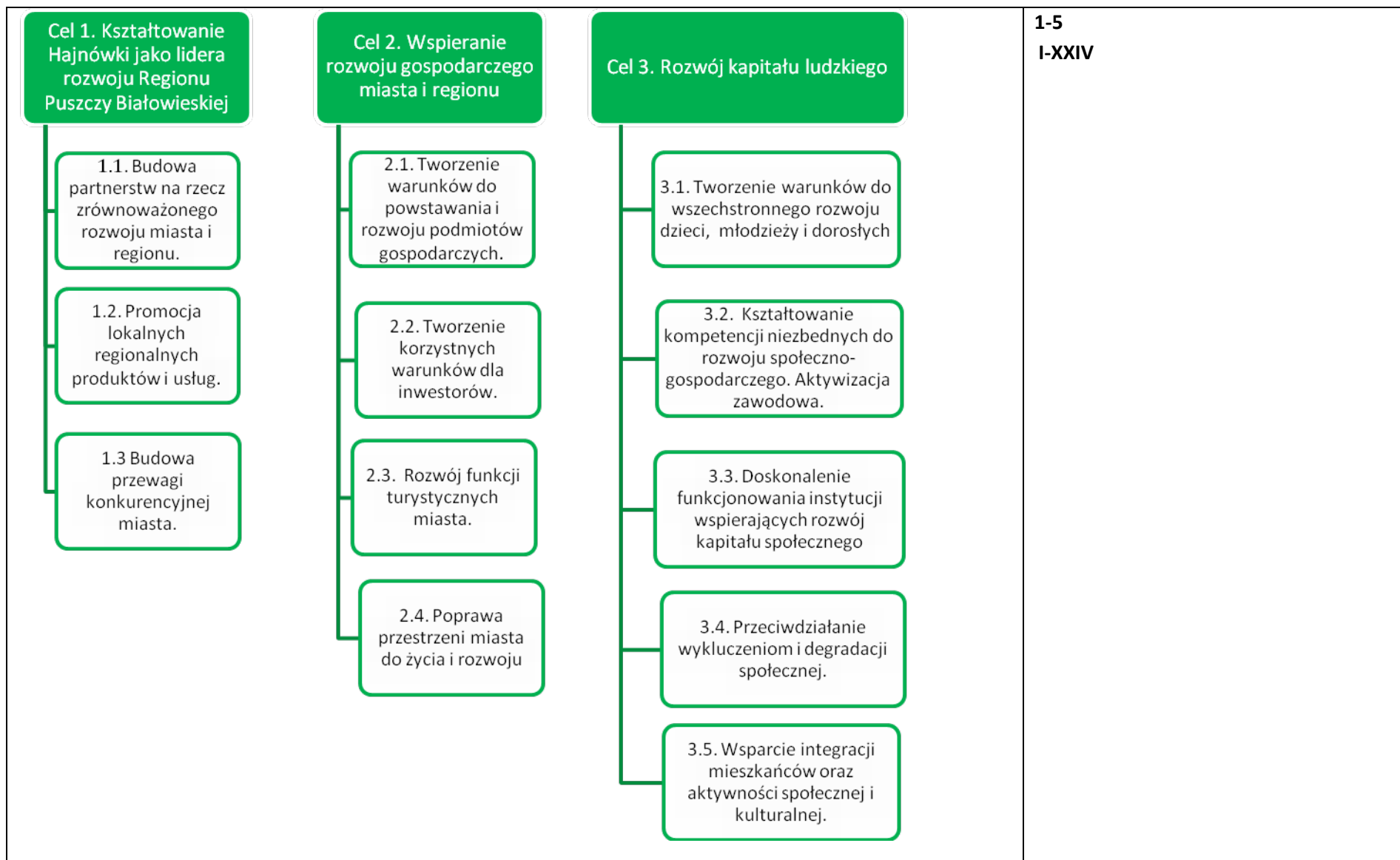
Cel 11). Redukcja emisji CO₂. Będzie to realizowane dzięki:

- zrealizowaniu przedsięwzięć zmniejszających zużycie ciepłej i elektrycznej energii końcowej w budownictwie;
- zrealizowaniu lokalnych gruntowych elektrowni fotowoltaicznych dla potrzeb przedsiębiorstwa PWiK Sp. z o.o.;
- zrealizowaniu przedsięwzięć modernizacyjnych w obszarze infrastruktury drogowej i transportu publicznego;
- zrealizowaniu przedsięwzięć modernizacyjnych w obszarze dystrybucji ciepła przez istniejący system ciepłowniczy
- wybudowaniu nowej kotłowni przy ul. Małej 20 przystosowanej do spalania biomasy.

Strategia Rozwoju Miasta Hajnówka na lata 2016-2025

źródło: <https://fs.siteor.com/hajnowka->

[bip/article_attachments/attachments/95418/original/Strategia_Rozwoju_Miasta_Hajn%C3%B3wka.pdf?1467983856](https://fs.siteor.com/hajnowka-bip/article_attachments/attachments/95418/original/Strategia_Rozwoju_Miasta_Hajn%C3%B3wka.pdf?1467983856) (dostęp na 25.11.2022 r.)

6 ANALIZA SWOT

Technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych *informacji o danej sprawie* na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S** (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu,
- **W** (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obiektu,
- **O** (*Opportunities*) – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany,
- **T** (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony i słabe strony, to czynniki wewnętrzne, *szanse i zagrożenia* – to czynniki zewnętrzne.

TABELA 26 ANALIZA SWOT W POSZCZEGÓLNYCH OBSZARACH INTERWENCJI

OBSZAR INTERWENCJI: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Klasyfikacja powietrza pod względem ochrony zdrowia: klasa A dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, ozonu, arsenu, kadmu, niklu, – Klasyfikacja powietrza pod względem ochrony roślin: klasa A dla dwutlenku siarki, tlenków azotu, ozonu, – Obecność zbiorczej sieci ciepłej 	<ul style="list-style-type: none"> – Klasyfikacja powietrza strefy podlaskiej, w której położone jest Miasto Hajnówka pod względem ochrony zdrowia: klasa C dla Pyłu PM10, Benzo(a)pirenu, ołowiu. Pył PM2,5 II faza klasa C1. Ozon D2 – poziom celu długoterminowego, – Klasyfikacja powietrza strefy podlaskiej w której położone jest Miasto Hajnówka pod względem ochrony roślin dla ozonu – poziom celu długoterminowego klasa strefy D2, – Wzrost zanieczyszczeń powietrza w sezonie grzewczym. – W sieci ciepłej dochodzi do dużych strat ciepła do gruntu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość pozyskania środków unijnych (czynniki zewnętrzne) na inwestycje związane z tym obszarem interwencji – Rozwój energetyki odnawialnej 	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększające się zanieczyszczenie powietrza wynikające z ruchu drogowego
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak punktów pomiarowych natężenia hałasem – Hałas związany jest przede wszystkim

	z transportem drogowym i kolejowym
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji - Rozwój ścieżek rowerowych, 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększająca się liczba pojazdów, im więcej pojazdów tym większy hałas komunikacyjny - Rozwój ruchu kolejowego - Pogorszenie jakości dróg wskutek ich eksploatacji przez zwiększającą się ilość pojazdów - Nieuzyskanie środków finansowych na budowę i przebudowę dróg oraz ich remont
OBSZAR INTERWENCJI: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brak przekroczeń norm pola elektromagnetycznego na obszarze gminy (0,23 V/m wynik pomiaru PEM norma 28 V/m-61 V/m) - 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p>
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizacja inwestycji związanych z rozbudową, modernizacją i budową sieci elektroenergetycznych 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie ilości stacji bazowych telefonii komórkowych a w związku z tym możliwość przekroczenia poziomów dopuszczalnych promieniowania
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODAROWANIE WODAMI	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <p>Nazwa JCWP: Leśna do Przewłoki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stan chemiczny dobry 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <p>Brak możliwości oceny JCWP</p>
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost skanalizowania - Unowocześnienie sieci kanalizacyjnej, - Wzrost zwodociągowania, - Unowocześnienie sieci wodociągowej. 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Susze
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zwodociągowanie na poziomie 99,8 % - Skanalizowanie na poziomie 98,8% - Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków (w stosunku do ludności ogółem) 98% 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - Istnienie zbiorników bezodpływowych
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - Możliwość pozyskania środków unijnych na inwestycje związane z tym obszarem interwencji - Rozwój sieci wodociągowej w gminach ościennych, - Rozwój sieci kanalizacyjnej w gminach ościennych 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Możliwość trwałego zanieczyszczenia gleb, wód powierzchniowych i podziemnych w przypadku niepodjęcia szeroko zakrojonych działań inwestycyjnych, - Zrzut zanieczyszczonej wody w gminach ościennych
OBSZAR INTERWENCJI: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – PSZOK – Wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie 	<ul style="list-style-type: none"> – Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców, – Dzikie wysypiska odpadów – Palenie odpadów w gospodarstwach domowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Moda na kupowanie produktów bez zbędnych opakowań jako działanie proekologiczne każdego konsumenta 	<ul style="list-style-type: none"> – Wwiezienie odpadów komunalnych lub niebezpiecznych z gmin ościennych – Nielegalne pozbywanie się odpadów
OBSZAR INTERWENCJI: ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – 2 Obszary Natura 2000, – 54 pomników przyrody, – 8 użytków ekologicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców oraz turystów
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
<ul style="list-style-type: none"> – Napływ turystów zagranicznych i krajowych 	<ul style="list-style-type: none"> – uszkodzenia wywołane przez czynniki abiotyczne: okiść śniegową, wiatry, powodujące wywroty i złomy oraz przymrozki, – zwierzyna, powodująca swymi żerami zagrożenie dla drzewostanów i udatności upraw. – pożary – huragany, gradobicia, i inne ekstremalne zjawiska pogodowe – gradacja szkodników leśnych
OBSZAR INTERWENCJI: ZAGROŻENIE POWAŻNYM AWARIAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Brak zakładu ZDR w Hajnówce 	<p>Zakład ZZR w Hajnówce: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Zakład Gazu Beprzewodowego ul. Białostocka 7D, 17-200 Hajnówka.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
-	<ul style="list-style-type: none"> – Wypadki drogowe i kolejowe podczas transportu towarów niebezpiecznych, głównie paliw płynnych – Możliwość wystąpienia takiej awarii w gminach ościennych

Źródło: opracowanie własne

7 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

Propozycje celów, kierunków interwencji oraz zadań wynikają m.in. ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji (analiza SWOT). Planowane zadania przyczyniają się do osiągnięcia celów zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych poziomu krajowego, wojewódzkiego i powiatowego, co zostało dowiedzione w powyższym rozdziale. Cel nadrzędny Programu ustalony w oparciu o dokumenty strategiczne oraz powyższą analizę SWOT to:

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIASTA HAJNÓWKA PRZY ZACHOWANIU I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO

TABELA 27 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA GMINY MIEJSKIEJ HAJNÓWKA

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.				
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza, ochrona przed falą upałów	Liczba zrealizowanych inicjatyw/inwestycji dotyczących zielono-niebieskiej infrastruktury (Raport monitoringowy) Urząd Miasta Hajnówka	0 szt.	500.szt. sadzonek (kwiaty, drzewa, krzewy) 3 instalacje	Tworzenie nowych terenów zielonych w przestrzeni miejskiej, wprowadzenie zielonych stref relaksu w mieście	Instalacja i wykonanie zielonych przystanków, ścian i dachów budynków użyteczności publicznej oraz nasadzenie roślinności w celu zacienienia przestrzeni, placów i skwerów	Gmina Miejska Hajnówka	
2.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Opracowanie dokumentów wymienionych w punktach A-F Urząd Miasta Hajnówka	A. 0 B. 0 C. 0 D. 0 E. 0 F. 0	A. 1 B. 1 C. 1 D. 1 E. 1 F. 1	A. Wprowadzenie i rozwój elektromobilności B. Rozwiązanie problemu odprowadzania wód opadowych w czasie ulewnych deszczów C. Zwiększanie ilości energii wytwarzanej z OZE D. Rozwój gospodarki niskoemisyjnej E. Wprowadzenie infrastruktury technicznej potrzebnej do rozwoju elektromobilności F. Dokumentacja techniczna na prowadzenie stacji	USŁUGA ZEWNĘTRZNA A. Opracowanie strategii elektromobilności wraz planem działań (dokument strategiczny dotyczący przygotowania Hajnówki do wymagań związanych z elektromobilnością	Referat Rozwoju, Referat Budownictwa i Inwestycji, Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.				
							<p>B. Wykonanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu- opracowanie dokumentu strategicznego pokazującego powiązane funkcjonalnie inwestycje w zakresie zagospodarowania wód opadowych i kształtowania zieleni miejskiej, w tym „zielononiebieska” infrastruktura, likwidacja powierzchni nieprzepuszczalnych, systemy zagospodarowania wód opadowych oraz rozwój terenów zieleni w miastach</p> <p>C. Analiza dopuszczalnych lokalizacji instalacji OZE (rodzaj OZE i dobór mocy</p>		
							D. Opracowanie dokumentacji projektowej/technicznej na potrzeby adaptacji i modernizacji budynku Urzędu Miasta do wymagań niskoemisyjnych		
							E. Opracowanie dokumentacji projektowej/technicznej na potrzeby instalacji OZE w Parku Wodnym, jednostce podległej burmistrzowi miasta		
							F. Wykonanie dokumentacji technicznej stacji ładowania pojazdów elektrycznych		

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.				
3.	Gospodarka Odpadami	Przygotowanie miasta do wymagań Gospodarki Obiegu Zamkniętego ¹⁹	Opracowanie dokumentu Urząd Miasta Hajnówka	0	1	3 x R = reduce, reuse, recycle (redukcja, ponowne użycie, recyding)	Usługa zewnętrzna dotycząca opracowania dokumentu strategicznego dotyczącego przygotowania miasta do wymagań związanych z gospodarką w obiegu zamkniętym (GOZ)	Referat Rozwoju	
4.	Zasoby przyrodnicze	Relaks mieszkańców w przyjaznym, zielonym otoczeniu	Liczba zrealizowanych inicjatyw/inwestycji dotyczących zielono-niebieskiej infrastruktury (Raport monitoringowy) Urząd Miasta Hajnówka	0 szt.	2 szt.	Tworzenie nowych terenów zielonych w przestrzeni miejskiej, wprowadzenie zielonych stref relaksu w mieście	Wykonanie parkletów i parków kieszonkowych na osiedlach, w przestrzeniach miasta z dala od Puszczy	Gmina Miejska Hajnówka	

19

Źródło: adres internetowy: <https://www.teraz-srodowisko.pl/slownik-ochrona-srodowiska/definicja/goz.html> Gospodarka o obiegu zamkniętym, inaczej nazywana także gospodarką obiegu zamkniętego lub cyrkularną, to koncepcja zmiernąca do racjonalnego wykorzystania zasobów oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko wytwarzanych produktów. Model ten ma na celu minimalizację zużycia surowców oraz powstawania odpadów, a tym samym zmniejszenie emisji i poziomów wykorzystania energii, poprzez tworzenie zamkniętej pętli procesów, w której powstające odpady traktowane są jako surowce w kolejnych etapach produkcyjnych. (dostęp na 0.11.2022 r.)

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.				
5.	Edukacja ekologiczna	Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców Hajnówki	Akcje edukacyjne	2 szt.	2x7 szt.	Zwiększenie świadomości społeczeństwa	Edukacja ekologiczna mieszkańców Hajnówki	Gmina miejska Hajnówka	

0 zadanie nie jest zrealizowane

1 zadanie jest zrealizowane

Źródło:

Urząd

Miasta

Hajnówka

TABELA 28 HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ GMINY MIEJSKIEJ HAJNÓWKA WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty w [zł]								Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Instalacja i wykonanie zielonych przystanków, ścian i dachów budynków użyteczności publicznej oraz nasadzenie roślinności w celu zacienienia przestrzeni, placów i skwerów -	Gmina Miejska Hajnówka -	106 845,42 zł	-	-	-	-	-	-	-	106 845,42 zł	Wydatek realizowany w ramach Programu „Rozwój Lokalny” Umowa w sprawie projektu nr 25/2021/RL pn. „Hajnówka OdNowa-Zielona Transformacja” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz budżetu państwa.- <i>Dodatkowe informacje o zadaniu: Małe enklawy zieleni w przestrzeni miasta. Stworzenie kilku systemów mikrozieleni-</i>
2.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	USŁUGA ZEWNĘTRZNA: A. Opracowanie strategii elektromobilności wraz planem działań (dokument strategiczny dotyczący przygotowania Hajnówki do wymagań związanych z elektromobilnością	Referat Rozwoju, Referat Budownictwa i Inwestycji, Referat Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska	53 505,00								53 505,00	Program Operacyjny Pomoc Techniczna
				53 505,00								53 505,00	

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty w [zł]							Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		
		<p>B. Wykonanie Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu- opracowanie dokumentu strategicznego pokazującego powiązane funkcjonalnie inwestycje w zakresie zagospodarowania wód opadowych i kształtowania zieleni miejskiej, w tym „zielononiebieska” infrastruktura, likwidacja powierzchni nieprzepuszczalnych, systemy zagospodarowania wód opadowych oraz rozwój terenów zieloni w miastach</p> <p>C. Analiza dopuszczalnych lokalizacji instalacji OZE (rodzaj OZE i dobór mocy</p> <p>D. Opracowanie dokumentacji projektowej/technicznej na potrzeby adaptacji i modernizacji budynku Urzędu Miasta do wymagań niskoemisyjnych</p> <p>E. Opracowanie dokumentacji projektowej/technicznej na potrzeby instalacji OZE w Parku Wodnym, jednostce podległej burmistrzowi miasta</p>										

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty w [zł]							Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029		
		F. Wykonanie dokumentacji technicznej stacji ładowania pojazdów elektrycznych										
3.	Gospodarka odpadami	Usługa zewnętrzna dotycząca opracowania dokumentu strategicznego dotyczącego przygotowania miasta do wymagań związanych z gospodarką w obiegu zamkniętym (GOZ)	Referat Rozwoju	61 500							61 500	Program Operacyjny Pomoc Techniczna
4.	Zasoby przyrodnicze	Wykonanie parkletów i parków kieszonekowych na osiedlach, w przestrzeniach miasta z dala od Puszczy	Gmina Miejska Hajnówka	200 000,00 zł	-	-	-	-	-	-	200 000,00 zł	Wydatek realizowany w ramach Programu „Rozwój Lokalny” Umowa w sprawie projektu nr 25/2021/RL pn. „Hajnówka OdNowa-Zielona Transformacja” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz budżetu państwa.-

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty w [zł]								Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
5.	Edukacja ekologiczna	Edukacja ekologiczna mieszkańców Hajnówki	Gmina miejska Hajnówka	6 000,00		Zgodnie z założeniami budżetu	Zgodnie z założeniami budżetu	Zgodnie z założeniami budżetu	Zgodnie z założeniami budżetu	Zgodnie z założeniami budżetu	Zgodnie z założeniami budżetu	Zgodnie z założeniami budżetu	6 000 oraz suma corocznych założeń budżetowych Środki własne

Źródło:

Urząd

Miasta

Hajnówka

TABELA 29 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI ORAZ ZADANIA MONITOROWANE NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ HAJNÓWKA

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.			
I.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zrównoważony rozwój regionu Puszczy Białowieskiej	edukacyjno-kulturalnych służących rozwojowi turystyki (Raporty monitoringowe z uwzględnieniem danych z BDL) Liczba powstałych miejsc pod działalność	15 szt.	18 szt.	Edukacja ekologiczna	Utworzenie infrastruktury umożliwiającej podziwianie bogactwa bioróżnorodności i uroków przyrody Puszczy Białowieskiej, graniczącej bezpośrednio z Miastem Hajnówka. Akademia Przyrody to centrum edukacji ekologicznej - będzie działać w ścisłej współpracy z licznymi organizacjami naukowymi z Regionu Puszczy Białowieskiej, szkołami średnimi, podstawowymi i przedszkolnymi	Referat Rozwoju+ Instytut Biologii Ssaków, Białowiecki Park Narodowy, Nadleśnictwo Hajnówka Politechnika Białostocka <i>Ryzyka: Zadania miękkie oraz inwestycyjne</i>
II.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zrównoważony rozwój regionu Puszczy Białowieskiej	Liczba uczniów w klasach technicznych kształcących specjalistów z zakresu OZE Technikum	29 Liczba uczniów	150 Liczba uczniów	Wykształcenie specjalistów z zakresu OZE	Wprowadzenie w Zespole Szkół Zawodowych w Hajnówce, przy współpracy z Centrum Energii Odnawialnej w Hajnówce, w ramach oddziału klas technicznych,	Starostwo Powiatowe w Hajnówce, partner Gminy Miejskiej Hajnówka w projekcie Hajnówka w projekcie „Hajnówka OdNowa-Zielona Transformacja”
III.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zrównoważony rozwój regionu Puszczy Białowieskiej	Ilość udzielonych porad Urząd Miasta	570 szt.		Podniesienie świadomości ekologicznej, kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców regionu Puszczy Białowieskiej, budowanie społeczeństwa obywatelskiego w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz wymiana wiedzy i doświadczeń pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w ochronę przyrody. Zrównoważony rozwój regionu Puszczy Białowieskiej	Usługa polegająca na świadczeniu interesariuszom doradztwa z zakresu opracowania koncepcji instalacji fotowoltaicznej/grzewczej/termomodernizacyjnej, pomocy w złożeniu/rozliczeniu wniosku do programu „Czyste Powietrze” oraz audytu zużycia energii/Kalkulator oszczędności/Kalkulator samowystarczalności- monitorowanie zużycia energii i rekomendacje odnośnie wprowadzenia zmian ograniczających zapotrzebowanie na energię. (Zadanie Starostwa Powiatowego w Hajnówce)	Starostwo Powiatowe w Hajnówce, partner Gminy Miejskiej Hajnówka w projekcie Hajnówka w projekcie „Hajnówka OdNowa-Zielona Transformacja”

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.			
IV.	Gospodarka wodno -ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Długość wybudowanej sieci wodociągowej Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wod-kan PWiK Sp. z o. o	90 km	93,5 km	Redukcja zanieczyszczenia środowiska poprzez ograniczenie wprowadzania substancji szkodliwych dla środowiska	Budowa sieci wodociągowej	PWiK Sp. z o.o.
V.	Gospodarka wodno -ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Wykonanie modernizacji Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wod-kan PWiK Sp. z o. o	0	1	Zapewnienie lepszej jakości wody dla mieszkańców	Modernizacja sieci wodociągowej	PWiK Sp. z o.o.
VI.	Gospodarka wodno -ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Ilość wymienionych wodomierzy Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wod-kan PWiK Sp. z o. o	470 szt.	W roku 2023 470 szt.	Dokładny pomiar zużycia wody	Wymiana wodomierzy	PWiK Sp. z o.o.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.			
VII.	Gospodarka wodno - ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Długość wybudowanej się kanalizacyjnej Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wod-kan PWIK Sp. z o. o	83,00 km	87,00 km	Redukcja zanieczyszczenia środowiska poprzez ograniczenie wprowadzania substancji szkodliwych dla środowiska	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	PWiK Sp. z o.o.
VIII.	Gospodarka wodno - ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Zdalny odczyt wody Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wod-kan PWIK Sp. z o. o	0	1	Precyzyjny pomiar zużycia wody bez potrzeby osobistego odwiedzenia poszczególnych mieszkań	Wprowadzenie zdalnego odczytu wody i rozliczeń z odbiorcami	PWiK Sp. z o.o.
IX.	Gospodarka wodno - ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Monitoring sieci wodociągowej Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wod-kan PWIK Sp. z o. o	0	1	Zapobieganie stratom wody, Dbanie o jakość wody	Monitoring sieci wodociągowej	PWiK Sp. z o.o.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.			
X.	Gospodarka wodno -ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Wymiana sprzętu komputerowego i oprogramowania Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wod-kan PWIK Sp. z o. o	0	1	Sprawne działanie całego systemu komputerowego i jego dostosowanie do potrzeb zdalnego odczytu wodomierzy	Wymiana sprzętu komputerowego, oprogramowania	PWiK Sp. z o.o.
XI.	Gospodarka wodno -ściekowa	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Bezwykopowa renowacja sieci kanalizacji sanitarnej Plan rozwoju i modernizacji urządzeń wod-kan PWIK Sp. z o. o	0	1	Redukcja zanieczyszczenia środowiska poprzez ograniczenie wprowadzania substancji szkodliwych dla środowiska	Bezwykopowa renowacja sieci kanalizacji sanitarnej	PWiK Sp. z o.o.
XII.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ochrona powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych	Ilość odpadów selektywnie zebranych PUK Sp. z o.o.	1.2500 Mg/rok	1.5000 Mg/rok zbiórka selektywna 2.15.000 Mg/rok	Zwiększenie ilości przetwórstwa odpadów selektywnie zebranych zwiększenie odzysku odpadów	Rozbudowa ZZO-Hala do przetwarzania odpadów zbiórki selektywnej	PUK Sp. z o.o.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.			
XIII.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ochrona powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych	Ilość odpadów zielonych przetworzonych w instalacji fermentacji odpadów biodegradowalnych pochodzenia komunalnego PUK Sp. z o. o	0 Mg/rok	15 000 Mg/rok	Recycling odpadów zielonych zebranych w gminach. Wytworzenie ciepła oraz energii elektrycznej	Budowa instalacji fermentacji odpadów biodegradowalnych pochodzenia komunalnego	PUK Sp. z o.o.
XIV.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ochrona powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych	Dostosowanie ZZO do wymogów BAT PUK Sp. z o.o.	0	1	Niższe koszty zagospodarowania odpadów, spełnienie norm BAT	Dostosowanie ZZO do wymogów BAT	PUK Sp. z o.o.
XV.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ochrona powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych	Zakład przetwórstwa odpadów PUK Sp. z o.o.	0	1	Recycling odpadów pozyskanych z odzysku na linii ZZO	Zakład przetwórstwa odpadów	PUK Sp. z o.o.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.			
XVI.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Ochrona powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych	Termiczne przekształcanie odpadów PUK Sp. z o.o.	0	1	Przekształcanie odpadów w energię	Termiczne przekształcanie odpadów	PUK Sp. z o.o.
XVII.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej	Modernizacja odbiorczych sieci c.o. od węzła grupowego Lipowa 77 do budynków zasilanych z tego węzła o długości 436 mb	0 mb	436 mb	Poprawa jakości sieci ciepłowniczej	Wymiana sieci ciepłej z systemu tradycyjnego na preizolowany	PEC Sp. z o.o.
XVIII.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej	Montaż indywidualnych węzłów ciepłych w budynkach przy ul. Lipowa Oś Leśna II	0 szt.	14 szt.	Poprawa przesyłu ciepła	Obniżenie emisji pyłów i gazów do powietrza	PEC Sp. z o.o.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.			
XIX.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej	Montaż indywidualnych węzłów cieplnych w budynkach przy ul. Armii Krajowej	0 szt.	4 szt.	Poprawa przesyłu ciepła	Obniżenie emisji pyłów i gazów do powietrza	PEC Sp. z o.o.
XX.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Modernizacja produkcji ciepła	Budowa kotłowni na biomasę zakład nr 5 przy ul. Matej 20. Kocioł o mocy 3 MW	0 MW	3 MW	Poprawa wytwarzania ciepła	Obniżenie emisji pyłów i gazów do powietrza	PEC Sp. z o.o.
XXI.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Modernizacja produkcji ciepła	Przygotowanie podłoża betonowego i montaż wagi samochodowej 60 T zakład nr 5 przy ul. Matej 20	0 szt.	1 szt.	Poprawa dokładności pomiarów	Dokładność ważenia dostarczonego paliwa	PEC Sp. z o.o.

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa 2022 r.	Wartość docelowa 2030 r.			
XXII.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej	Modernizacja odbiorczych sieci c.o. od węzła grupowego Batorego 33 do budynków zasilanych z tego węzła o długości 300 mb	0 mb	300 mb	Poprawa jakości sieci ciepłowniczej	Wymiana sieci ciepłej z systemu tradycyjnego na preizolowany	PEC Sp. z o.o.
XXIII.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa efektywności energetycznej	Montaż indywidualnych węzłów cieplnych w budynkach przy ul. Batorego	7 szt.	7 szt.	Poprawa przesyłu ciepła	Obniżenie emisji pyłów i gazów do powietrza	PEC Sp. z o.o.
XXIV.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Decarbonizacja sieci miejskiej, odnawialne źródła energii	Koncepcja Power – to Heat	0	1	Wytworzenie ciepła oraz energii elektrycznej z zastosowaniem pomp ciepła i odnawialnych źródeł energii. Redukcja zanieczyszczenia środowiska poprzez ograniczenie wprowadzania substancji szkodliwych dla środowiska.	Modernizacja kotłowni i sieci ciepłowniczej miasta Hajnówka	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Gmina Miejska Hajnówka, Powiat Hajnowski

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka, PWiK Sp. z o.o., PUK Sp. z o.o.

0 zadanie nie jest zrealizowane

1 zadanie jest zrealizowane

TABELA 30 HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ MONITOROWANYCH NA TERENIE GMINY MIEJSKIEJ HAJNÓWKA WRAZ Z ICH FINANSOWANIEM

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone	Szacunkowe koszty w [zł]							Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania	
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029			2030
I.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Opracowanie koncepcji i realizacja projektu pod nazwą Akademia Przyrody jako centrum edukacji i doświadczania przyrody	Referat Rozwoju+ Instytut Biologii Ssaków, Białowieski Park Narodowy, Nadleśnictwo Hajnówka Politechnika Białostocka	3 998106,92								3 998106,92	Wydatek realizowany w ramach Programu „Rozwój Lokalny” Umowa w sprawie projektu nr 25/2021/RL pn. „Hajnówka OdNowa-Zielona Transformacja” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz budżetu państwa. <i>Dodatkowe informacje o zadaniu- zadanie inwestycyjne oraz miękkie(społeczne)</i>

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone	Szacunkowe koszty w [zł]							Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania	
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029			2030
II.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wprowadzenie w Zespole Szkół Zawodowych w Hajnówce, przy współpracy z Centrum Energii Odnawialnej w Hajnówce, w ramach oddziału klas technicznych, przedmiotów i zajęć specjalizujących się w tematyce niskiej emisji, zielonej energii, w tym OZE, przygotowującej specjalistów i techników do projektowania i montażu najnowszych rozwiązań technologicznych z zakresu OZE	Starostwo Powiatowe w Hajnówce, partner Gminy Miejskiej Hajnówka w projekcie Hajnówka w projekcie „Hajnówka OdNowa-Zielona Transformacja”	106 845,42								106 845,42	Wydatek realizowany w ramach Programu „Rozwój Lokalny” Umowa w sprawie projektu nr 25/2021/RL pn. „Hajnówka OdNowa-Zielona Transformacja” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz budżetu państwa. <i>Dodatkowe informacje o zadaniu – działania edukacyjne</i>

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone	Szacunkowe koszty w [zł]							Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania	
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029			2030
III.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Usługa polegająca na świadczeniu interesariuszom doradztwa z zakresu opracowania koncepcji instalacji fotowoltaicznej/grzewczej/termomodernizacyjnych, pomocy w złożeniu/rozliczeniu wniosku do programu „Czyste Powietrze” oraz audytu zużycia energii/Kalkulator oszczędności/Kalkulator samowystarczalności-monitorowanie zużycia energii i rekomendacje odnośnie wprowadzenia zmian ograniczających zapotrzebowanie na energię. (Zadanie Starostwa Powiatowego w Hajnówce)	Starostwo Powiatowe w Hajnówce+ Centrum Energii Odnawialnej	32 053,63								32 053,63	Wydatek realizowany w ramach Programu „Rozwój Lokalny” Umowa w sprawie projektu nr 25/2021/RL pn. „Hajnówka OdNowa-Zielona Transformacja” finansowanego ze środków Mechanizmu Finansowego EOG 2014-2021 oraz budżetu państwa
IV.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci wodociągowej	PWiK Sp. z o.o.	150 000,00	97 000,00	85 000,00	94 000,00	30 000,00				456 000,00	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone	Szacunkowe koszty w [zł]								Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		
V.	Gospodarka wodno-ściekowa	Modernizacja sieci wodociągowej	PWiK Sp. z o.o.	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00	100 000,00				500 000,00	Środki własne
VI.	Gospodarka wodno-ściekowa	Wymiana wodomierzy	PWiK Sp. z o.o.	143 000,00	199 000,00	70 500,00	143 000,00	120 000,00				675 500,00	Środki własne
VII.	Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	PWiK Sp. z o.o.	225 000,00	365 000,00	365 000,00	400 000,00	350 000,00,00				1 725 000,00	Środki własne
VIII.	Gospodarka wodno-ściekowa	Wprowadzenie zdalnego odczytu wody i rozliczeń z odbiorcami	PWiK Sp. z o.o.	250 000,00	250 000,00	100 000,00						600 000,00 zł	Środki własne
IX.	Gospodarka wodno-ściekowa	Monitoring sieci wodociągowej	PWiK Sp. z o.o.	142 000,00	142 000,00	142 000,00	142 000,00	148 000				71 600,00	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone	Szacunkowe koszty w [zł]								Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania	
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030			
X.	Gospodarka wodno-ściekowa	Wymiana sprzętu komputerowego, oprogramowania	PWiK Sp. z o.o.	10 000,00	10 000,00	10 000,00							30 000,00	Środki własne
XI.	Gospodarka wodno-ściekowa	Bezwykopowa renowacja sieci kanalizacji sanitarnej	PWiK Sp. z o.o.		3 000 000,00	3 000 000,00							6 000 000,00	Środki własne, środki pomocowe
XII.	odpadami i zapobieganie powstawaniu	Rozbudowa ZZO-Hala do przetwarzania odpadów zbiórki selektywnej	PUK Sp. z o.o.										17 835 000,00	Środki własne +środki zewnętrzne
XIII.	odpadami i zapobieganie powstawaniu	Budowa instalacji fermentacji biodegradowalnych pochodzenia komunalnego	PUK Sp. z o.o.										49 200 000,00	Środki własne +środki zewnętrzne
XIV.	odpadami i zapobieganie powstawaniu	Dostosowanie ZZO do wymogów BAT	PUK Sp. z o.o.										2 460 000,00	Środki własne, środki pomocowe

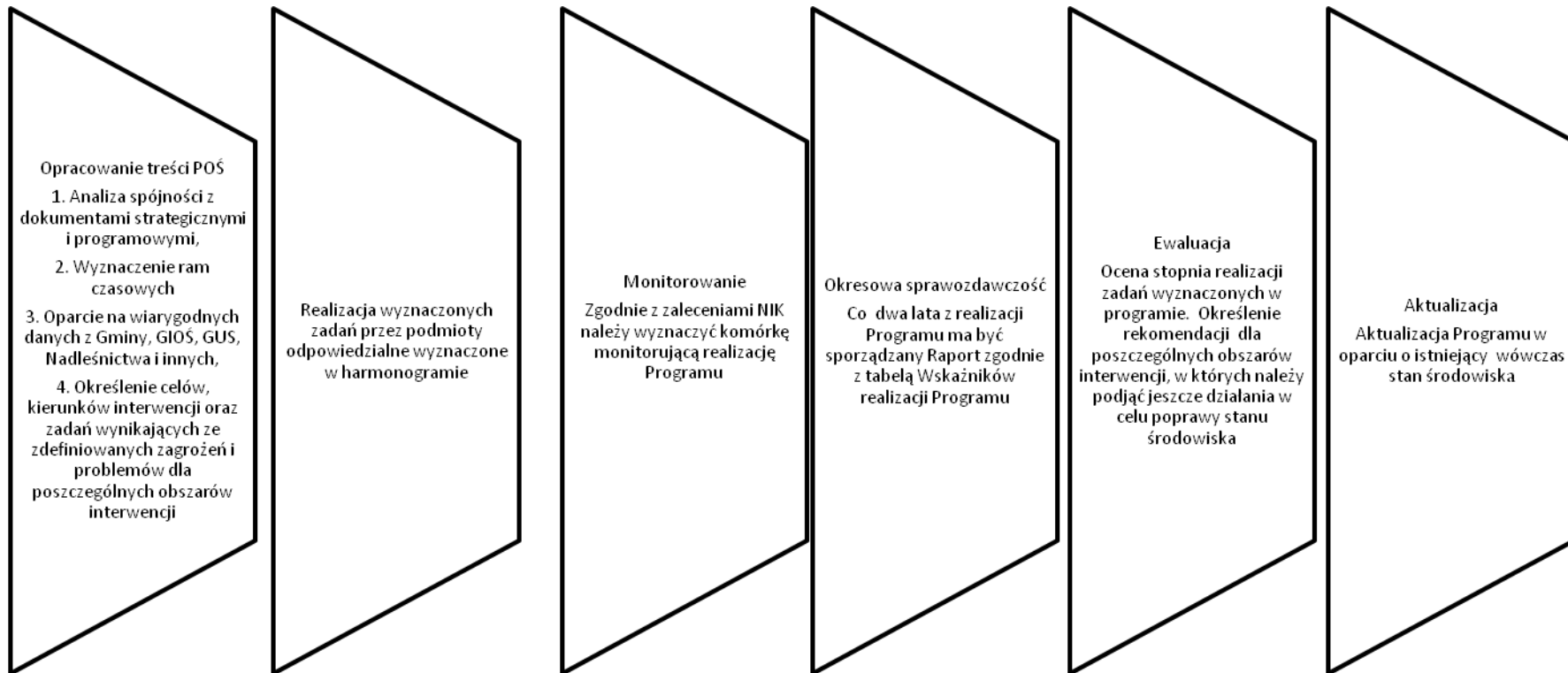
Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone	Szacunkowe koszty w [zł]								Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania	
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030			
XV.	odpadami i zapobieganie powstawaniu	Zakład przetwórstwa odpadów	PUK Sp. z o.o.										18 450 000,00	Środki własne, środki pomocowe
XVI.	odpadami i zapobieganie powstawaniu	Termiczne przekształcanie odpadów	PUK Sp. z o.o.										110 700 000,00	Środki własne, środki pomocowe
XVII.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wymiana sieci ciepłej z systemu tradycyjnego na preizolowany	PEC Sp. z o.o.	320 000,00									320 000,00	Środki własne
XVIII.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Obniżenie emisji pyłów i gazów do powietrza	PEC Sp. z o.o.	420 000,00									420 000,00	Środki własne
XIX.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Obniżenie emisji pyłów i gazów do powietrza	PEC Sp. z o.o.	110 000,00									110 000,00	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone	Szacunkowe koszty w [zł]								Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania	
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030			
XX.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Obniżenie emisji pyłów i gazów do powietrza	PEC Sp. z o.o.	13 600 000,00									13 600 000,00	Fundusz Polski Ład i Urząd Miasta
XXI.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Dokładność ważenia dostarczonego paliwa	PEC Sp. z o.o.	144 250,00									144 250,00	Środki własne
XXII.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wymiana sieci ciepłej z systemu tradycyjnego na preizolowany	PEC Sp. z o.o.	350 000,00									350 000,00	Środki własne
XXIII.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Obniżenie emisji pyłów i gazów do powietrza	PEC Sp. z o.o.	230 000,00									230 000,00	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację+ jednostki włączone	Szacunkowe koszty w [zł]							Razem lata 2023-2030	Źródła finansowania	
				2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029			2030
XXIV.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Opracowanie studium wykonalności i wdrożenie koncepcji Power – to -Heat	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej, Powiat Hajnowski, Gmina Miejska Hajnówka									100 000 000,00	środki zewnętrzne + środki własne

Źródło: *Urząd Miasta Hajnówka, PWiK Sp. z o.o., PUK Sp. z o.o.*

8 SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Źródło: opracowanie własne

8.1 ŹRÓDŁA FINANSOWANIA ZADAŃ

8.1.1 NORWESKI MECHANIZM FINANSOWY ORAZ MECHANIZM FINANSOWY EUROPEJSKIEGO OBSZARU GOSPODARCZEGO (CZYLI TZW. FUNDUSZE NORWESKIE I FUNDUSZE EOG)

Fundusze są formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Norwegię, Islandię i Liechtenstein nowym członkom UE. Fundusze te są związane z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz z jednoczesnym wejściem naszego kraju do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (UE + Islandia, Liechtenstein, Norwegia).

Głównymi celami funduszy norweskich i funduszy EOG są: przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem. Pieniądze z funduszy norweskich idą na badania, edukację, wsparcie przedsiębiorczości, telemedycynę, bezpieczeństwo energetyczne (chodzi tu np. o inwestycje w miejskie systemy ciepłownicze czy termomodernizację szkół) oraz rozwiązania i technologie sprzyjające środowisku i klimatowi.

8.1.2 PROGRAM OPERACYJNY POMOC TECHNICZNA²⁰

W ramach środków europejskich z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 4 kwietnia 2022 r. zawarto umowę na realizację projektu pod nazwą "Hajnówka – opracowanie dokumentacji w ramach wsparcia rozwoju miast POPT 2014-2020", na kwotę 2 229 406,23 zł. Realizacja projektu zakończy się 30 kwietnia 2023 r. Dokumentacja planowana do realizacji w ramach projektu POPT stanowi kompleksowy pakiet opracowań zarówno na poziomie strategicznym, jak i bardziej szczegółowym, obejmujący wzmocnienie efektywności urzędu miasta oraz wytyczenie ram dla bezpiecznego, zrównoważonego i ukierunkowanego rozwoju Hajnówki z uwzględnieniem unikatowych wartości ekologicznych obszarów leżących na terenie Gminy oraz w jej sąsiedztwie. Opracowane dokumentacje pozwolą na sprawne aplikowanie o fundusze unijne w nowej perspektywie w oparciu o wypracowane zalecenia, plany i kierunki pożądanych miejskich inwestycji.

²⁰

Źródło: Urząd Miasta Hajnówka

9 SPIS TABEL

Tabela 1 Liczba gospodarstw wg powierzchni na terenie Miasta Hajnówka	8
Tabela 2 Powierzchnia gruntów ornych w Mieście Hajnówka wg klas bonitacji	10
Tabela 3 Klasy bonitacji łąk i pastwisk na terenie Miasta Hajnówka	11
Tabela 4 Wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa podlaskiego	19
Tabela 5 Wykaz obiektów zabytkowych znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków w Mieście Hajnówka	19
Tabela 6 Wykaz stanowisk archeologicznych znajdujących się na terenie Miasta Hajnówka	20
Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne) według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) oraz województw, podregionów, powiatów i gmin stan na 28 lutego 2022 na terenie Miasta Hajnówka	21
Tabela 8 Odnawialne źródła energii na terenie Miasta Hajnówka	23
Tabela 9 Klasyfikacja strefy podlaskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla poszczególnych zanieczyszczeń powietrza za rok 2020.....	25
Tabela 10 Klasyfikacja strefy podlaskiej ze względu na ochronę roślin rok 2020	26
Tabela 11 Porównanie emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych na terenie powiatu hajnowskiego w latach 2020-2021 gdzie położone jest Miasto Hajnówka.....	27
Tabela 12 Tabela alertu jakości powietrza w Mieście Hajnówka	27
Tabela 13 Informacje na temat stacji bazowych znajdujących się na terenie Miasta Hajnówka	31
Tabela 14 Leśna –Profil graniczny Topiło	32
Tabela 15 Podstawowe informacje o sieci wodociągowej na terenie Miasta Hajnówka w latach 2020 i 2021.....	37
Tabela 16 Studnie głębinowe położone na terenie miasta, wchodzące w skład miejskiego ujęcia wody	38
Tabela 17 Informacje na temat oczyszczalni ścieków na terenie Miasta Hajnówka.....	38
Tabela 18 Informacje o zbiornikach bezodpływowych na terenie Miasta Hajnówka stan w roku 2021	38
Tabela 19 Podstawowe informacje na temat sieci kanalizacyjnej na terenie Miasta Hajnówka w latach 2020 i 2021	39
Tabela 20 Instalacja do której trafiają odpady z Miasta Hajnówka.....	44
Tabela 21 Występowanie form ochrony przyrody na terenie Miasta Hajnówka.....	44

Tabela 22 Pomniki przyrody na terenie Miasta Hajnówka.....	48
Tabela 23 Działania nawiązujące do Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.....	54
Tabela 24 Wskaźniki monitorowania Programu	58
Tabela 25 Analiza zgodności Programu z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym wojewódzkim ponadlokalnym, powiatowym i gminnym.....	59
Tabela 26 Analiza SWOT w poszczególnych obszarach interwencji.....	81
Tabela 27 Cele, kierunki interwencji oraz zadania Gminy Miejskiej Hajnówka	85
Tabela 28 Harmonogram realizacji zadań Gminy Miejskiej Hajnówka wraz z ich finansowaniem	89
Tabela 29 Cele, kierunki interwencji oraz zadania monitorowane na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka.....	93
Tabela 30 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych na terenie Gminy Miejskiej Hajnówka wraz z ich finansowaniem	101

10 SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Ilość gospodarstw w Mieście Hajnówka wg zakresu powierzchni	9
Wykres 2 Powierzchnia gruntów ornych wg klas bonitacji [ha].....	11
Wykres 3 Klasy bonitacji łąk i pastwisk na terenie Miasta Hajnówka	12

11 SPIS MAP

Mapa 1 Położenie Miasta Hajnówka na tle Powiatu Hajnowskiego	7
Mapa 2 Szlak pieszy Hajnówka-Orzeszkowo-Hajnówka.....	16
Mapa 3 Szlak nordic walking czerwony-wokół Sacharewa, szlak nordic walking zielony-w pobliżu Krynoczki	17
Mapa 4 Szlak rowerowy	18
Mapa 5 Układ komunikacyjny drogowy oraz kolejowy na terenie Miasta Hajnówka	29
Mapa 6 Położenie PPK: Leśna-Profil Graniczny Topiło	33
Mapa 7 Stopień wykorzystania dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych w Polsce.....	34

Mapa 8 Położenie średniego poziomu wód podziemnych w III kwartale roku hydrologicznego 2022 względem stref stanów	35
Mapa 9 Jednolita Część Wód Podziemnych nr 56 w ramach której położone jest między innymi Miasto Hajnówka.....	36
Mapa 10 Formy ochrony przyrody występujące na obszarze Miasta Hajnówka.....	46